

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

نهم کال، یوسلو یومه گڼه د ۱۳۹۴ کال د لړم میاشت

د افغانستان د پولې او اسعاري سیاست د وضعیت او لید لوري په اړه
د افغانستان بانک د عالي شورا مطبوعاتي بیانیه

ماهانامه "بانک"، نشریه د افغانستان بانک که در ماه سرطان سال ۱۳۸۶ هـ ش دوم فعالیت خویش را آغاز نموده؛ به شماره ۶۵۸ آمريت ثبت و صدور جوازنامه های رياست عمومی نشرات وزارت محترم اطلاعات و فرهنگ جمهوری اسلامی افغانستان راجستر گردیده است و این مجله در امر تصريح و تشریح دستاوردهای سياستهای پولی و ثبات استحکام نظام مالی کشور همواره تلاش نموده، موضوعات اقتصادی، مالی و تجاری را از طریق مقاله های تحقیقی، تحلیلی و گزارش ها به آگاهی عامه، جامعه اکادمیک، محصلین و سایر علاقمندان بخش اقتصاد برساند.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، رحمت الله حیدری و داکتر جهانتاب ولیزار

سر دبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسوول: یما عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بابانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمین: عین الله عیان و مسعود ودان

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

www.youtube.com/channel/UCmykax1HxbgCu7PH8dbasVQ

د دې گڼې مطالب

د عوایدو زیاتوالی، دولت له بهرنیو مرستو پرته په...

د افغانستان د پولې او اسعاري سیاست د ...

په افغانستان کې اسلامي بانکدارۍ ته یوه ځغلنده کتنه

بانک انکشاف آسیایي

زاړه او مندرس بانکوټونه د یو رڼې پروسې په اوږدو...

دولت الکترونیک، چشم اندازی برای ارائه خدمات بهتر

د چین نوی بانکي میکانیزم

چالش‌های تنظیمی فرا راه سکتور بانکی در سال ۲۰۱۵

نړیوال اقتصادي وضعیت

تأثیرات مثبت و منفی ناشی از مهاجرت ها در یک...

د وارداتو تعویض د اقتصادي پرمختیا لپاره اړین دی

د نړۍ اقتصادي خبرونه

مختصری در باره سرمایه گذاری

نقش زعفران در رشد و شکوفایی اقتصاد افغانستان

حقوق مالکیت معنوی بر اقتصاد کشور هاچه تأثیری...

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د عوایدو زیاتوالی، دولت له بهر ښو مرستو پرته په ځان بسپا کوي

د دولت د عوایدو راټولیدنه د تیرو لسو کلونو په پرتله بې ساری گڼل شوې ده. دا مهال ۹۴ میلیارد افغانۍ راټولې شوي دي او تمه کيږي چې د مالي کال تر پای پورې به د عوایدو کچه لا هم زیاته شي. په ۱۳۸۶ کال کې د عوایدو کچه ۶۸ میلیارد افغانۍ، په ۱۳۹۱ کال کې ۷۲ میلیارد افغانۍ او په تیر کال کې ۹۹ میلیارد افغانۍ وه.

باید یادونه وشي چې تر اوسه پورې د افغانستان د لگښتونو او مصرفونو ستره برخه د نړیوالې ټولنې د مالي مرستو په ځانگړې توگه د ژمنه کوونکو هېوادونو لخوا تأمین کيږي چې دې مالي مرستو د وخت په تیریدو سره ټیټوالی موندلی او د افغانستان دولت ناچاره دی څو خپلې عایداتي سرچینې له پخوا څخه زیاتې پراخه او پیاوړې کړي.

د عوایدو د کچې په لوړوالي کې د فساد ضد مبارزه رغنده رول لري نو ښايي چې د فساد جرړي له ټولو برخو څخه په ځانگړې توگه د هېواد له عایداتي منابعو څخه د هېواد په گوټ

گوټ کې له منځه یوسي څو د هېواد عواید د عادي او پرمختیايي بودجې لپاره بسنه وکړي او د هېواد بودجه د نورو هېوادونو د مرستو له اتکاء خلاصه شي او زموږ گران هېواد په خپلواکه توگه وکولای شي له ترلاسه شویو عوایدو څخه خپله بودجه تأمین کړي. له عایداتي منابعو له کړنو او فعالیتونو څخه دقیقه څارنه، د نورو عایداتي سرچینو جوړول او همدا ډول د عایداتي سرچینو د کړنو روښتیا او راپور ورکونه له یوې خوا د نړیوالې ټولنې په منځ کې د اړوندو ادارو اعتماد او اعتبار لوړوي او له بلې خوا د دولت د عوایدو د لوړیدو او د عادي او پرمختیايي بودجې د تأمینولو لامل کيږي. □

د افغانستان د پولې او اسعاري سیاست د وضعیت او لید لوري په اړه

د افغانستان بانک د عالي شورا مطبوعاتي بیانیه

کابل، ۱۳۹۴ کال د لړم ۱۲- د افغانستان بانک د عالي شورا درېمه نوبتي غونډه د ۱۳۹۴ مالي کال د لړم د میاشتي په ۹ او ۱۰ نیټه جوړه شوه. په دې غونډه کې د اجنډا د نورو درج شویو موضوعاتو ترڅنګ د هېواد د پولې او اسعاري نظام د عمومي وضعیت او د مالي کال په درېو لومړیو ربعو کې د پولې او اسعاري سیاستونو په برخه کې د اتخاذ شویو اقداماتو په اړه راپور وړاندې شو. د دې راپور له مخې، په روان کال کې په افغانستان کې د نړیوالو ځواکونو د لګښتونو کمښت په اقتصاد کې پر ټولیزې تقاضا او له دې پلوه د اقتصاد پر حقيقي ودې او پولې او مالي متحولینو باندې اغېز اچولی دی. په اقتصادي حقيقي وده کې بدلونونه او د اومه توکو په ځانګړې توګه د نفتي موادو د نړیوالې بېې ټیټوالی د عمومي بیو په کچه کې د ټیټېدو لامل شوی دی. په نړیواله او سیمه ییزه کچه د ډېری سترو اقتصادونو او د مخ پر ودې هېوادونو د ملي پیسې ارزښت په بې ساری ډول د امریکایي ډالرو پر وړاندې ټیټوالی موندلی دی. په همدې ترتیب د افغانستان بانک توانیدلی دی چې د لومړني هدفونو او د پولې او اسعاري سیاست د عملیاتي هدفونو د تطبیقولو

ورکړي او د پولې او اسعاري سیاست د هدفونو د تامینولو په موخه له شته وسایلو او اېزارو څخه معقوله او اغېزناکه ګټه پورته کړي. همدا رنګه، عالي شورا د هېواد د پولې او اسعاري متحولینو د لیدلوري تر څېړنې او کتنې وروسته د هېواد د پولې او اسعاري سکتور د وضعیت لیدلوري په ټولیزه توګه مثبت ارزولی دی او هیله یې څرګنده کړې چې د تېرو لاسته راوړنو په خوندي ساتلو سره د مناسبه، محتاطه او عملي اقداماتو او ګامونو په مرسته د هېواد د پولې او اسعاري شاخصو په وضعیت کې لازيات ښه والی رامنځ ته شي.

ترڅنګ د مناسبه او محتاطه سیاستونو په اتخاذولو سره د هېواد پولې او اسعاري بدلونونه په مناسبه او مدبرانه ډول مدیریت کړي. د دې راپور تر اورېدو وروسته عالي شورا د هېواد د پولې او اسعاري سیاست د مدیریت او تطبیق په برخه کې اقدامات او ګامونه د ژور غور سربېره په هر اړخیزه توګه څېړلي دي او د هېواد د پولې او اسعاري نظام په برخه کې یې د افغانستان بانک اقدامات او هڅې اغېزناکه، د منلو وړ او مثبتې ارزولي دي. په ورته وخت کې، عالي شورا اړوندو څانګو ته دنده سپارلې ده چې د اغېزمنو بدلونونو او شرایطو په پام کې نیولو سره د معقولو او مناسبو پالیسیو طرحې او پلې کولو ته دوام

په افغانستان کې

اسلامي بانکدارۍ

ته یوه خُغلنده کتنه

اسلامي بانکداري د اسلامي اقتصاد ارزښتونو او نظريو څخه سرچینه اخلي چې موخه يې د اقتصادي او ټولنيز عدالت ټينګوالی او په ټولنه کې د عايداتو او شتمنيو عادلانه ویش دی. اسلامي بانکداري د بانکدارۍ هغه سیستم ته وايي چې د اسلامي قوانينو، د اقتصاد او بانکدارۍ کارپوهانو او د اسلامي علماو نظرياتو پر بنسټ ولاړ وي. د اسلامي بانکدارۍ تر ټولو مهم منابع قرآن کریم، نبوی احاديث، د علماو اجماع او قياس دی.

د اسلامي بانکدارۍ سیستم د ودې او پرمختګ په موخه، په ۲۰۰۹ کال کې د افغانستان بانک د تشکيلاتو په چوکاټ کې د مالي چارو د څارني تر لوي آمریت لاندې د اسلامي بانکدارۍ معاونیت جوړ شو. د افغانستان بانک د مدرنې اسلامي بانکدارۍ د سیستم جوړولو او پرمختګ قانوني مسوولیت لري او په بانکونو کې د خلکو د امانتونو او مالي چارو د خونديتوب په موخه د افغانستان بانک نظارتي ټيم کله

نا کله د بانکونو متعارف او اسلامي څانګو فعاليتونه ارزوي او نظارت يې کوي. همداراز د اسلامي بانکدارۍ د ودې او خونديتوب په خاطر د افغانستان بانک د تشکيلاتو په چوکاټ کې د شرعي نظارت بورډ (Shariah Supervisory Board) جوړ کړل شو. دغه بورډ د اسلامي بانکدارۍ د شرعي قواعدو او پاليسيو د څيړلو او تصويب دنده لري.

په ۱۳۹۳ کال کې (۲۰۱۴) د افغانستان بانک او د حرکت موسسې په هېواد کې د اسلامي بانکدارۍ د پرمختګ په موخه ((د شرعي محصولاتو مالي امکاناتو ته د کوچنيو او منځنيو تشبثاتو لاسرسی)) تر عنوان لاندې پر يوی پروژې کار پيل کړ.

بالاخره د افغانستان بانک د حرکت موسسې په مالي مرسته په هېواد کې د اسلامي بانکدارۍ يو بنسټيز مقرراتي چوکاټ جوړ کړ او په همدې موخه يې د اسلامي بانکدارۍ مقرراتو، محصولاتو، لارښودنو او منولونو ۴۵

سندونه چمتو کړل. د افغانستان بانک د شرعي نظارتي بورډ د هر اړخيزه لوستلو او څيړلو وروسته دغه سندونه/مواد تصويب کړل. دغه سندونه د اسلامي بانکونو سره په تخنیکي او عملياتي څانګو کې مرسته کوي او په هېواد کې د مالي ثبات او په اسلامي بانکدارۍ کې د شرعي اصولو مراعاتولو په برخو کې هم مهمه ونډه لري.

د افغانستان بانک د اسلامي بانکدارۍ څانګه په کال کې لږ تر لږه يو ځل د تجارتي بانکونو د اسلامي څانګو د فعاليتونو بشپړ نظارت کوي. د دی نظارت او تفتيش هدف بانکونو ته د خلکو د سپارنو خونديتوب، او په اسلامي بانکدارۍ کې د شرعي اصولو تطبيق او په عمومي توګه په هېواد کې د مالي ثبات پرمختګ او پايښت دی. □

سرچينه: په افغانستان کې د کوچنيو او منځنيو تشبثاتو د ودې او پرمختګ لپاره د اسلامي بانکدارۍ لارښود

بانک انکشاف آسیای

**Asian Development Bank
(ADB)**

بانک انکشاف آسیایی در ۲۲ آگست ۱۹۶۶ توسط ۳۶ کشور عضو که دفتر مرکزی آن در شهر مانیلا فلیپین واقع است، رسماً بکار آغاز نمود. بعداً اعضای این بانک به ۶۷ کشور رسید که ۴۸ آن شامل کشور های آسیایی و اقیانوسیه و ۱۹ کشور دیگر که عضویت این بانک را دارا اند، در سایر نقاط جهان قرار دارند. جاپان جایگاه سهامدار دائمی این بانک را بدست آورده که در سال ۱۹۷۲ با سهم ۱۷۳،۷ میلیون دالر (۲۲،۶ درصد از مجموع سرمایه) و ایالات متحده امریکا دارای سهم ۱۲۲،۶ میلیون دالر (۵۹،۶ درصد از مجموع سرمایه) می باشند.

پس از تأسیس این بانک، کشورهای چون مالیزیا، اندونیزیا، فلیپین، تایلند و کوریای جنوبی از سال ۱۹۶۷-۱۹۷۲ از مجموع سرمایه این بانک ۷۸،۸ درصد

سرمایه را قرض گرفتند. جاپان بیشترین فایده یعنی ۴۱،۶۷ درصد را از آن خود کرد. در سال ۱۹۶۸ این بانک ۱۰۰ میلیون دالر را در بخش زراعت تخصیص داد. از سال ۱۹۶۶-۱۹۷۲ «ناکشی وطنه بی» رئیس این بانک بود. بانک انکشاف آسیایی یک بانک انکشافی چند جانبه است. اهداف اساسی بانک انکشاف آسیایی را همکاری با کشورهای عضو در حال انکشاف جهت تهیه پالیسی، قرضه، سرمایه گذاری، تضمین، کمک بلاعوض و مساعدت های تخنیکی تشکیل می دهد. در سال

۲۰۱۴ میلادی، حجم قرضه های این بانک ۱۲،۹۲ میلیارد دالر در ۱۱۳ پروژه، مساعدت تخنیکی ۱۵۸،۸۸ میلیون دالر در ۲۵۶ پروژه و پروژه های با تمویل کمک بلاعوض ۴۰۵،۳۴ میلیون دالر در ۱۷ پروژه بود. علاوه، ۹،۲۴ میلیارد دالر از تمویل مشترک ارزش افزوده مستقیم به شکل قرضه های رسمی و کمک های بلاعوض و تمویل مشترک تجارتی از قبیل قرضه های بانکی، تدابیر انتقال خطر، قرضه های موازی و تمویل مشترک برای معامله های تحت برنامه تمویل تجارت بانک انکشاف آسیایی

مقیم کشورهای عضو بانک انکشاف آسیایی که در منطقه و یا فراتر از منطقه قرار دارند، به دسترس قرار می گیرد. قرارداد های تدارکاتی کالا ها، امور ساختمانی و سایر خدمات مرتبط تحت برنامه های قرضه و کمک های بلاعوض در سال ۲۰۱۳ بالغ به ۶.۵۹ میلیون دالر امریکایی و در سال ۲۰۱۴ بالغ به ۸.۵۸ میلیون دالر امریکایی گردیده است. تدارکات متراکم تا ۳۱ دسمبر ۲۰۱۴ به ۱۳۵.۲۱ میلیون دالر می رسید. قرارداد های تدارکاتی خدمات مشورتی تحت برنامه های قرضه، کمکهای بلاعوض و مساعدت های تخنیکی در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۵۱۱.۱۳ و در سال ۲۰۱۴ بالغ بر ۵۵۵.۳۰ میلیون دالر امریکایی گردیده است. هزینه تدارکات متراکم تا ۳۱ دسمبر ۲۰۱۴، به ۹.۹۸ میلیارد دالر امریکایی می رسید.

پروژه های بزرگ

این بانک از بدو تأسیس پروژه های زیادی را عملی نموده است که می توان از چند پروژه بزرگ آن نامبرد:

- پروژه راه آهن حیرتان افغانستان
- سرمایه گذاری در دانشگاه ایالتی اوتار
- پروژه های اضطراری و حمایت از حادثات زلزله و سونامی (آب خیزی دریا) در اندونزی
- برنامه مکونگ
- استراتیژی مشارکت بخش خصوصی برای کاهش فقر شهری

منطقه پیشنهادهایی در مورد اصول قرضه ارایه نمودند. این بانک بیشتر قرضه های خویش را در امور عام المنفعه بکار می برد. چنانکه ۱ میلیارد دالر را بمنظور کار و توسعه تجارت در ویتنام تخصیص داده است. کمک به سیل زده گان پاکستان، بهبود جاده ها در بوتان، پروژه آب آشامیدنی در مناطق روستایی، حفاظت از دریاچه تونله بمنظور تلاش از حفاظت ذخایر ماهی و کار ماهی گیری و ساختن راه شفاخانه ها، و بازار ها در کامبوج، حمایت از جاده جای بین چین و لائوس، تجدید موارد آموزشی و ارتقا سویه آموزش در بنگلادیش و ساختن پل، مدرسه و کودکستان، به همین ترتیب صدها پروژه کوچک از قبیل چاپ کتاب درسی، تغییر رشته اضطراری، زمینه سازی برگشت بهتر مهاجرین به خانه، توسعه آموزش کمپیوتر، کمک به خانواده های فقیر و غیره بمنظور رفاه بشری از جمله فعالیت های این بانک بوده است.

سهام در قرارداد های تدارکاتی بانک انکشاف آسیایی

بانک انکشاف آسیایی همه ساله برای تمویل پروژه ها و سایر فعالیت ها به کشورهای عضو، کمکهای بلاعوض و مساعدت میکند. علاوهً چندین میلیارد دالر دیگر را در قالب قرارداد های تدارکاتی کالاها، امور ساختمانی هزینه میکند. اکثریت قراردادها بر اساس رقابت های بین المللی به تمام شرکتهای و افراد

حاصل گردید. از اول جنوری ۲۰۱۰ تا ۳۱ دسمبر ۲۰۱۴ میلادی اوسط حجم قرضه های بانک انکشاف آسیایی ۱۲.۱۰ میلیارد دالر ثبت گردیده بود. علاوهً، کمک های بلاعوض سرمایه گذاری و مساعدت تخنیکی با تمویل بانک انکشاف آسیایی و منابع وجوه ویژه به طور اوسط ۶۹۷.۹۷ میلیون دالر و ۱۵۶.۶۹ میلیون دالر در مساعدت تخنیکی در همین دوره ثبت شده است. تا ۳۱ دسمبر ۲۰۱۴ میلادی، مجموع قرضه های متراکم این بانک به استثنای تمویل مشترک ۲۱۶.۲۱ میلیارد دالر قرضه برای ۲۷۲۹ پروژه در ۴۴ کشور، ۶۸۷ میلیارد دالر در ۲۵۶ پروژه کمک بلاعوض و ۳.۷۵ میلیارد دالر مشمول کمک های بلاعوض مساعدت های تخنیکی منطوقی بود.

با ازدیاد فایده، جاپان توانست سهم خود را در این بانک بیشتر نماید. جاپان در سال ۱۹۷۲ با بدست آوردن ۳۰.۴٪ سهم در سال ۱۹۸۱ با ۳۵.۵٪ سهم در سال ۱۹۶۸ با ۴۱.۹٪ سهم در بانک انکشاف آسیایی سهام گردیده است. در سال های ۱۹۷۳ الی ۱۹۸۶ کشورهای اروپایی ۴۵.۱٪ و امریکا ۱۲.۹٪ از مجموع ۲۹.۴٪ در سرمایه این بانک را سهام بودند. در سال ۱۹۹۳ جاپان ۵۰٪ سهم را در اختیار گرفت و این کشور محور اصلی این بانک گردید.

اثر بخشی این بانک در منطقه

پس از تأسیس این بانک، کشورهای

در فلیپین

- ارزیابی و تدارک عبور خط لوله گاز از افغانستان که قبلاً از طرف کمپنی یونوکال پیشنهاد شده بود.
 - تخصیص ۱۰۲ میلیارد دالر به بحران قریب الوقوع در پاکستان و پروژه‌های تولید برق به آن عده از کشورهایی که نیاز مبرم به انرژی برق دارند.
 - پروژه راه آهن در منطقه کوهستانی غرب هوئی و نواحی شمال شرقی شهر چونگ کینگ چین
- تخصیص کوچک به منظور حمایت از آن عده شرکت‌های که ارتباط با دولت دارند که پاکستان و هند در زمره آن اند.
- افغانستان و بانک انکشاف آسیایی**
- افغانستان نیز عضویت بانک انکشاف آسیایی را داشته و همواره توسط این بانک طی دو دوره، از زمان تأسیس بانک در سال ۱۹۶۶ تا کنون، مساعدت گردیده است. بعد از عدم حضور این بانک در افغانستان بین سال‌های ۱۹۸۰ الی ۲۰۰۱ میلادی، بانک انکشاف آسیایی با همکاری شرکای انکشافی، فعالیت خویش را دوباره آغاز نمود. بانک انکشاف آسیایی و سایر شرکای انکشافی آن از استراتژی‌های انکشاف ملی افغانستان و برنامه‌های دارای اولویت‌های ملی که اساس کار مشترک را تشکیل می‌دهند، حمایت می‌نماید.
- قرضه متراکم این بانک تا ۳۱ دسمبر ۲۰۱۴ میلادی در افغانستان، به یک

میلیارد دالر امریکایی و کمک‌های بلاعوض آن به ۳ میلیارد دالر امریکایی رسیده است. کمک‌های مجموعی بانک انکشاف آسیایی کاملاً با اولویت‌های دولت در سکتورهای زیربنایی، ترانسپورت، انرژی و منابع طبیعی در مطابقت می‌باشد. این مساعدت‌ها همچنان بالای مدیریت اقتصادی نیز متمرکز است. طی سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۲ بالترتیب در کنفرانس‌های کابل و لندن/ توکیو و شیکاگو دولت افغانستان و جامعه بین‌المللی مشارکت انکشافی میان مدت و درازمدت‌شان را مجدداً تصریح نمودند.

بانک انکشاف آسیایی مساعدت‌های اساسی خویش برای افغانستان را از ساختار زیربنای ترانسپورت شروع تا شبکه‌های تولید انرژی و از سیستم‌های آبرسانی تا مدیریت مالی، ارائه می‌کند.

بانک انکشاف آسیایی تا ۳۱ دسمبر ۲۰۱۴ میلادی، ۲.۲ میلیارد دالر را برای اعمار یا توسعه بیش از ۱۵۰۰ کیلو متر جاده‌ها در کشور مساعدت نموده است. این مساعدت شامل ۸۰۵ میلیون دالر برای برنامه سرمایه‌گذاری توسعه شبکه ترانسپورت که در سال ۲۰۱۳ تکمیل گردید و زمان سفر را در جاده‌های ۵۷۰ کیلو متری منطقوی و ملی به بیش از نیم کاهش داد، تخصیص یافته بود.

مساعدت ۳۱ میلیون دالر دیگر برای بازسازی چهار میدان هوایی منطقوی که باعث افزایش تعداد پروازها شده است،

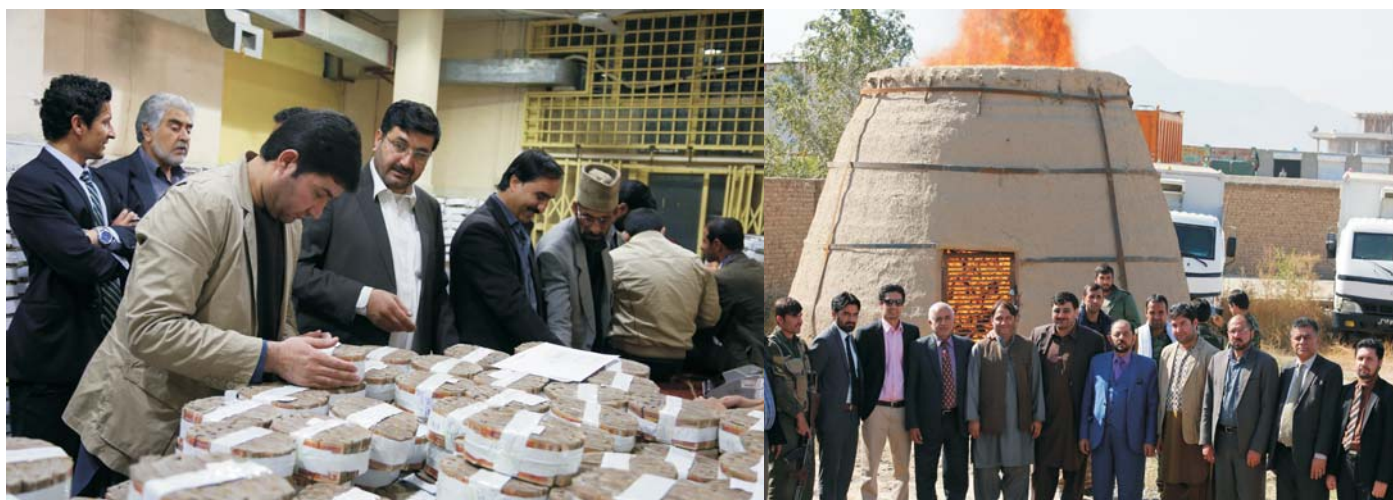
فراهم گردید. بانک انکشاف آسیایی برای ایجاد اداره خط آهن افغانستان و همچنان تنظیم و ثبات سکتور خط آهن حمایت فراوان نمود و نخستین خط آهن بین ازبکستان و افغانستان را تمویل نمود. از آغاز فعالیت در سال ۲۰۱۲ میلادی تا اکنون، این خط آهن امکان ترانسپورت و نقل بیش از ۷.۴ میلیون تن کالا را بین این کشورها فراهم ساخته است. بانک انکشاف آسیایی بزرگترین نهاد تمویل کننده افغانستان در سکتور انرژی بوده که تا حال حدود ۹۲۱.۳۱ میلیون دالر را برای رشد و تأمین انرژی و اتصالات مساعدت نموده است. پروژه‌های مساعدتی بانک انکشاف آسیایی شامل ۵۹۰ کیلو متر خطوط انتقال برق است که برای بیشتر از ۵ میلیون نفر برق تهیه میکند و همچنان تمویل پروژه افزایش تولید گاز که الی ۱.۳ میلیون متر مکعب در روز را احتوا میکند، شامل این پروژه است. پروژه‌های جاری حدود ۴.۵ میگاووات برق، ۵۰۰ کیلو متر خط انتقال برق و ۱۰۰۰۰۰ اتصال جدید برق اضافه میشود. بانک انکشاف آسیایی در گفتگوهای پالیسی‌سازی و تأمین هماهنگی بین منابع تمویل کننده در سکتور انرژی نیز همکاری می‌کند که شامل تمویل ماستر پلان برای سکتور انرژی و سکتورهای فرعی گاز می‌باشد. ■

منبع: www.adb.org

برگردان: محبوب الله شریفی

مسئول خطرات آمریت عمومی عملیات بازار

راټول شوي زاړه او مندرس بانکوټونه د یو رڼې پروسې په اوږدو کې له گردښت څخه بهر شول

عيسى خان طراب تر نظر لاندې د ده سبز په ولسوالۍ کې سوځول شوي دي. د دې بهير په پای کې مو وغوښتل چې د ولسي جرگې د ملي اقتصاد د کميسيون د غړي ښاغلي سميع الله صميم نظر واخلو چې د لومړي ځل لپاره يې په دې بهير کې گډون کړی ؤ. ښاغلي صميم په خپلو خبرو کې وويل چې دغه بهير په بشپړ روڼوالي سره پرمخ وړل کېږي؛ مونږه دا لړۍ کره څارلې او له نيکه مرغه په دې برخه کې له هيڅ ډول ستونزې سره مخ شوي نه يو او په کار ده چې د افغانستان بانک د کارکوونکو او د مشرتابه پلاوي له زيارونو او هڅو څخه ستاينه او مننه وکړم.

زيرک مليا

مرکز او اووه گونو سيمه ايزو زونونو کې د زړو بانکوټونو د ساتلو او سوځولو د پلاوي لخوا چې په کې د هېواد د ولسي جرگې، د عدليې او مالي وزارتونو، د ملي امنيت د لوی رياست، د افغانستان بانک د ټولو ناظر د ادارې، د بانکي عملياتو د آمریت، د لويې خزانه دارۍ او د بانکي عملياتو د بانکوټونو د نشر او مراقبت د څانگې واک لرونکي استازي شامل دي، تر کره کنټرول او کتنې وروسته د افغانستان بانک د عامل پلاوي د يوه غړي تر رياست لاندې سوځول کېږي. زاړه بانکوټونه په ترتيب سره د ۱۳۹۴ کال د لړم د مياشتې په ۱۳، ۶ او ۲۰ نېټو کې درې ځلي سوځول شوي دي چې په ټوليزه توگه ۲،۴۱۷،۴۰۰،۰۰۰ افغانۍ د لومړي مرستيال ښاغلي خان افضل هده وال او دويم مرستيال ښاغلي الحاج

دا يوه طبيعي خبره ده چې ټول توکي له يوې مودې وروسته زيربړي او له کاره غورځيږي. د افغانۍ بانکوټونه هم د وخت په تيريدو له يوې ټاکلې مودې وروسته زيربړي او له گردښته غورځيږي. که چېرته له بانکوټونو څخه سمه او مناسبه گټه پورته شي نو تر يوه بريده کولای شو د هغه له ژر زړېدو او د بيا ځلي چاپولو له لگښت څخه مخنيوی وکړو.

د افغانستان بانک هر کال په مرکز او ولايتونو کې د افغانستان بانک د نمايندگيو او د سوداگريزو بانکونو له لارې زاړه او مندرس بانکوټونه له نويو بانکوټونو سره بدلوي خو زموږ هېوادوال له دې پلوه په خپلو ورځنيو اقتصادي راکړو ورکړو کې له ستونزو سره مخ نشي. د زړو بانکوټونو د راټولولو وروسته د افغانستان بانک په

دولت الکترونیک، چشم اندازی برای ارائه خدمات بهتر

دشوار ترمی سازند.
درکشور ما که از گذشته یک
کشور عقب مانده اقتصادی و اجتماعی
بوده، از آنجائیکه چنین دولتی نمی تواند
به خواسته های شهروندان کشور جوابگو
باشد، بناً باید در آن تغییرات و
دگرگونی های صورت گیرد.

دراین زمینه ضمن سایر اقدامات که
میتواند سبب کاهش بیروکراسی در ارایه
خدمات برای شهروندان شود، استفاده از
دستاوردهای علوم و تکنالوژی در امور
دولتداری است که بنام دولت
الکترونیک شهرت یافته است.

دولت الکترونیک به کارگیری و
گسترش تغییرات در نظام و پروسه عمل
دولت ستنی بوده که عمدتاً تمرکز
زدایی، بهبود کارایی و اثر بخشی را در
برمیگیرد. این نوشته به مفهوم و جوانب
مختلف چنین دولتی اختصاص داده شده
است.

دولت الکترونیک: ماهیت و چگونگی فعالیت آن

دوام و رشد انقلاب صنعتی ۱۸۵۰
انگلستان زمینه انقلاب الکترونیکی و
دیجیتلی را فراهم نمود. ابتدا وسایل
ارتباط جمعی و اطلاعاتی معمول وقت
مانند رادیو، تلکس، تلیفون و تلویزیون با
استفاده از تخنیک جدید دیجیتلی شده و
از شکل کهنه بر آمدند. بعداً با به میان
آمدن انترنت در دهه ششم قرن گذشته

ارتباط به نحوه خدمت و تعامل با نهاد
ها، سازمانها و شهروندان مشکلات و
دشواری هایی هم داشته اند که رشد
علوم و انکشاف تخنیک و تکنالوژی در
رفع آن کمک نموده است.

زندگی انسانی که یک پروسه دوامدار
بوده در کشورها و نقاط مختلف جهان
گونه های مختلفی دارد. شهروندان
کشورهای پیشرفته و مرقی در شرایط
اقتصادی و اجتماعی رفاه و بی نیازی
توأم با آینده مرفه و تضمین شده بسر می
برند، اما در حصص دیگر، جوامعی با
انسان های گرسنه، فقیر و مریض دیده
میشوند که حکام بی انصاف و فاسد
شرایط زندگی را برایشان سنگین تر و

دولت به مثابه یک مجموعه سازمان یافته
از واحدهای اصلی سیاسی، حقوقی و
نظامی جامعه بوده و وظیفه دارد تا
حاکمیت ملی را تمثیل و از منافع و
تمامیت ملی حراست و حمایت نماید.
مطابق نظریه های مرتبط به دولت، فلسفه
ایجاد آنرا ارائه خدمات لازم عمومی و
تأمین بهروزی زندگی اتباع آن تشکیل
میدهد. دولت مانند بسیاری از پدیده
های اجتماعی و حقوقی در طی دوران
طولانی به میان آمده و نسج و تکامل
یافته است.

دولت ها، نظریه ماهیت اجتماعی و برنامه
های آن مکلف به انجام خدمات برای
شهروندان خویش بوده و همراه با آن در

در ایالات متحده امریکا و به ادامه آن زمانیکه مبادلات الکترونیکی از طریق انترنت طی سال های هشتاد قرن گذشته آغاز شد، این پدیده جدید در کشورهای پیشرفته در خدمت سازمانهای مختلف قرار گرفت که باعث سهولت کار و بار آنها گردید و استفاده از آن در سایر کشورها نیز مروج گردید. امروز در کشورهای پیشرفته جهان همه سازمانهای دولتی و خصوصی از تکنالوژی الکترونیکی و دیجیتلی استفاده نموده و عملاً دولت های الکترونیک را بر پا داشته اند.

با اختراع تکنالوژی دیجیتال، عرصه مهم استفاده اولی آن در وسایل اطلاعاتی و رسانه ای بود که تبادل اطلاعات و ارتباط گیری با کیفیت بهتر و کمیت بیشتر را در فاصله های دور ممکن ساخت و عامل مهم به هم پیوندی افراد، ملت ها و در مجموع تمام قاره ها به سطح عالی آن گردید. پیشرفت تکنالوژی دیجیتال است که امروز افراد در نقاط مختلف جهان به اسرع وقت بهم ارتباط گرفته میتوانند و با استفاده از وسایل ارتباط جمعی و رسانه یی تصویرها را به شکل زنده مشاهده می نمایند.

دولت الکترونیک (Electronic Government) که آن را به نام های دولت انترنتی (Internet

Government) دولت دیجیتالی (Digital Government) و دولت روی خط (Online Government) نیز یاد میکنند به دولتی اطلاق میشود که بردست آورد های علوم معاصر بنا یافته باشد یا به عبارت دیگر بیروکراسی کاغذ جای خود را حد اکثر به استفاده از ابزار و وسایل الکترونیکی برای پیشبرد پروسه دولنداری بدهد.

دولت الکترونیک که بر بنیاد استفاده از تکنالوژی های معاصر بوجود می آید. توانمند سازی تکنالوژی اطلاعات و ارتباطات، سبب کاهش مصارف مبادله و گسترش و ارتقای بهروری در بخش های مختلف اقتصادی شده، تورم تشکیلاتی و سازمانی دولت را محدود می سازد. همچنان ارائه و گسترش خدمات الکترونیک، ارتباطات شخصی مراجعین را به ادارات به حد اقل رسانیده و در کاهش فساد اداری کمک نموده، همچنان مصونیت داده ها و مبادلات و افزایش اعتماد میان معامله گران در فضای مجازی را ببار می آورد.

در این زمینه تلفون همراه (Mobile) که از ابزار اولی و اساسی دستاورد های تکنالوژی بیسیم بوده و از اثر سهولت های بیشمار در کار برد آن، به سرعت مورد استقبال و کاربرد کاربران در تمام جهان قرار گرفته و کمپنی های تولیدی روز تا روز بر کیفیت و کمیت آن می

افزاید، به یکی از وسایل مهم تسریع دولت الکترونیک مبدل گردیده است. تلفون همراه (موبایل) را به خاطر کار برد آن به منظور های مختلف و استفاده از آن برای انجام خدمات مختلف از اجزای بسیار مهم دولت الکترونیک حساب و به آن نام دولت همراه (Mobile Government) داده اند.

با آنکه، بنا بر ماهیت پویا، رشد یابنده و متغیر کنونی تکنالوژی تعریف واحد و مشخصی از دولت الکترونیک ممکن نیست، دولت الکترونیک تغییر رفتار عاملان، مجریان و کاربران دولت مبتنی بر تکنالوژی اطلاعات و ارتباطات بوده که کارایی، اثربخشی و شفافیت اطلاعات، سهولت مبادلات اطلاعاتی و پولی در درون دولت، بین دولت و سازمانهای تابعه آن، بین دولت و شهروندان و بین دولت و بخش خصوصی را ایجاد نماید و نتایج آن، افزایش رضایتمندی مردم در نتیجه افزایش سرعت و دقت خدمات و صرفه جویی مصارف و از جمله کاهش بیروکراسی و فساد اداری باشد.

در حقیقت ایجاد دولت الکترونیک تلاش به منظور ایجاد تغییرات در نظام اداری سنتی به نظام مبتنی بر وسایل و ابزار الکترونیک بوده که تمرکز زدایی، بهبود کارایی و اثر بخشی را به بار آورده و از طریق الکترونیکی شدن

دولت هرگونه فیصله های سیاسی و معاملات اقتصادی از طریق مجازی که نسبت به حضور فیزیکی جانبدار، سهل، اقتصادی، سریع و مصون اند صورت گرفته و در فضای مجازی در دسترس و آگاهی همگان قرار می گیرد.

چون اساسگذاری دولت الکترونیک منوط و مربوط به کارگیری تکنالوژی است، بناً کشورهائیکه توان خلق و اختراع تکنالوژی و ثروت آفرینی از دانش و تکنالوژی های نوین را دارند نسبت به آن کشورهائیکه هنوز در استفاده و اختراع و ابداع از تکنالوژی عقبمانده اند در جایگاه بلند تری قرار دارند.

دولت و بخش خصوصی کشورهای دارنده و به کارگیرنده دستاورد های انقلاب دیجیتلی قادر اند حد اکثر فعالیت های خدماتی را بنابر خواست و سلیقه مشتریان و کاربران عیار نمایند که از جمله از دستاورد های استفاده از امکانات تلفون همراه به مثابه دولت همراه بطور نمونه کوچک میتوان یاد آوری نمود. مشتری با استفاده از این وسیله بدون آنکه به محل اخذ فرمایش خدمت مانند شعبات بانک، سرویس های خدمت رسانی طبی، رستوران ها، نمایندگی های سفری، مؤسسات بیمه، هتل ها و غیره مراجعه نمایند، با استفاده از موبایل همراه خود معلومات اجرای

خدمت مورد نیاز را تقاضا نموده و مقصود خود را در فضای مجازی ویا درب منزل بدست می آورند.

مروج شدن انواع مختلف کارت های بانکی سفری و خریداری اخذ و تحویل پول از طریق حسابات معینه موبایل، اخذ پول از طریق ماشین های اتومات در تمام اوقات شب و روز و ده ها امکان دیگر از جمله مزایای الکترونیکی شدن می باشد که موجب سهولت های زیادی شده زمینه های پیروکراسی بیجا و فساد اداری را کاهش میدهد.

با آنکه دولت الکترونیک یکی از بهترین ابرازهای توانمند سازی دولت در جهت دولتداری خوب و ارائه خدمات شایسته به شهروندان به شمار می آید، ایجاد آن در تمام کشورها مشکلات خاص خود را نیز دارد. زمانیکه دریک کشور ادعای موجودیت دولت الکترونیک می شود؛ بناءً باید شهروندان کشور بدون هرگونه محدودیت جغرافیایی در هر منطقه کشور به خدمات دولتی و غیر دولتی با استفاده از وسایل الکترونیک دسترسی داشته باشند. درحالیکه با ملاحظه شرایط، امکانات و مشکلات کشور، ما برای رسیدن به این آرزو راه درازی در پیش داریم. دولت های الکترونیک که مطابق به شرایط کنونی بوده، در خدمتگزاری بهتر از دولت های سنتی و کهنه عمل مینمایند. از جمله مشکلات

بنیادی در تحقق اهداف دولت الکترونیک در کشور، نبود زیر ساخت ها یعنی انرژی، عمومیت بیسوادی، نبود سرمایه کافی برای تکنالوژی لازم، عدم فهم لسان انگلیسی توسط اکثریت اتباع حتی تحصیل کرده ها و از همه مهمتر نبود سازمان ها و نهادهای تحقیقاتی در زمینه تشخیص تکنالوژی لازم و امکانات بومی سازی آن است.

به هر صورت با آنکه ما در شرایط نا امن و جنگی قرار داریم و از نگاه اقتصادی فقیر و عقبمانده هستیم و زراعت و صنعت ما به کندی رشد میکند، دولت مجبور است برای مبارزه با عقبمانده گی و فساد در عملکرد های سازمان ها و ادارات خود تغییرات وارد نموده، ادارات خود را به خواست زمان عیار نماید که این امر اراده قوی سیاسی و عملی و طرح ستراتیژی ها و پروگرام های لازم را ضرورت داشته و از طریق بسیج قوت های ملی و ترقی خواه جامعه ممکن میگردد. □

نویسنده: معاون سرمحقق عبدالحکیم رامیار

چین کرنیز بانک هم درې درجې پرمختګ کړی یعنې شپږم مقام ته رسېدلی دی. د پام وړ ودې سره سره باید وویل شي چې په کوم چاپېریال کې چې د چین بانکونه فعالیت کوي آسانه او ساده چاپېریال نه دی. د کورني بازار ونډه وال وایي چې چین یو نوی میکانیزم غوره کړی، دا په داسې حال کې دی چې د نړیوال وجهي صندوق د نړیوال اقتصادي لیدلوري د ډیټابیس له مخې د چین د کورني ناخالصه تولیداتو وده په تېرو درېو کلونو کې د ۷.۳ سلنې او ۷.۷

سلنې پورې راتېټه شوې ده چې د ۱۹۹۹ زیږدیز کال راپدېخوا ترټولو ښکته شمېره ده او د ۲۰۱۱ زیږدیز کال د ۹.۳ سلنې ودې په پرتله د پام وړ ټیټوالی ښکاره کوي.

دا وضعیت د صعب الحصول پوړونو پر نسبتونو باندې فشار راوړي، چې حتی د چین څلور ستر بانکونه هم ګواښوي. د بانک ډیټابیس له مخې، د ۲۰۱۳ او ۲۰۱۴ کلونو ترمنځ د چین د کرنیز بانک د صعب الحصول پوړونو نسبت له ۱.۲۲ سلنې څخه ۱.۵۴ سلنې ته زیات شوی دی، همدا رنگه د بینک آف چاینا له ۰.۹۶ سلنې څخه ۱.۱۸ سلنې پورې، د چین صنعتي او سوداګریز

د چین نوی بانکي میکانیزم

لومړی برخه

پانګه ترلاسه کړې وه. د ۲۰۱۴ زیږدیز کال تر پایه پورې دغه شمېره نږدې درې برابره ۲۴۸.۶۱ ملیارده ډالره لوړه شوې وه.

د چین کرنیز بانک (ABC)، د چین رغیز بانک (CCB) او بینک آف چاینا (Bank of China) چې د لسو سترو بانکونو په ډله کې واقع کېږي په یو شان اثرناکه توګه وده کړې ده. د چین رغیز بانک د نړۍ دوهم ستر بانک دی چې په دویم پر له پسې کال کې دغه مقام ترلاسه کوي. همدا رنگه د بینک آف چاینا له اووم ځایه څلورم مقام ته ترفیع کړې او د دې ترڅنګ د

د چین ستر بانکونه د نړۍ په کچه په لوی او د پام وړ مقام کې پاتې شوي دي. د بانکر خپرونې د ۲۰۱۵ کال د ۱۰۰۰ غوره نړیوال بانکونو د لومړي لیکې (Tier I) د پانګې پر اساس درجه بندي کې د ۱۰ غوره پور ورکوونکو په ډله کې ۴ چینایي بانکونه دي، او د چین سوداګریز بانک یا (Commercial Bank of China) د درېم پرله پسې کال لپاره په لومړي درجه کې واقع کېږي. په ۲۰۱۰ زیږدیز کال کې د ۱۰ غوره بانکونو په ډله کې یوازې چین و چې په اووم مقام سره یې د لومړي لیکي ۹۱.۱۱ ملیارده ډالره

بانک له ۰.۹۴ سلنې څخه ۱.۱۳ سلنې پورې او د چین رغیز بانک له ۰.۹۹ سلنې څخه ۱.۱۹ سلنې پورې زیات شوی دی.

له ننگونو سره مخېدل

د چین د مالي سکتور د لیبرالي کولو پالیسي گانې چې سر کال پلې شوي دي او بازار ورته د ټکټانې نرخ د لیبرالي کولو لپاره د یو مهم گام په سترگه گوري د بانکونو لپاره یوه ننگونه ده. د امانتونو بیمه چې تر ۵۰۰،۰۰۰ rmb یا (۸۱،۴۵۴ امریکایي ډالر) پورې امانتونه رانغاړي د بانکونو لگښتونه زیاتوي، په داسې حال کې چې د اماناتو د نرخ لیبرالي کول چې د اماناتو د نرخ د شنورې مجموعې تر ټولو لوړ حد ته زمینه برابروي چې ان تر ۱.۵ برابره لوړه شي، پر نهایي خالصه ټکټانې باندې فشار راوړي. دا حالت د هغه بانکي سکتور لپاره ستونزه ولاړوي چې پور ورکوونکي یې په کلکه د خالصې ټکټانې پر عاید باندې اتکا کوي او د غیر ټکټانې خالص عاید یې نسبتاً لږ دی.

په داسې حال کې چې د چین بانکونو د نړۍ د ۱۰۰۰ لویو بانکونو د درجه بندۍ په لومړي کتار کې غوره مقام ترلاسه کړی دی، د ۲۰۱۴ کال د شمېرو پر

بنسټ د نړۍ په کچه د غیر ټکټانې خالص عاید په برخه کې هومره مخکې نه دي. د چین صنعتي او سوداگریز بانک د ۲۳.۴۵ ملیارده ډالرو سره د چین په کچه تر ټولو ښه مقام يعني ۱۱ ځای کې او د بینک آف چاینا بیا د ۲۲.۳۱ ملیارده ډالرو سره له هغې یوه درجه ښکته واقع کېږي. د چین صنعتي او سوداگریز بانک او بینک آف چاینا د ټولیزې ټکټانې خالص عاید په ترتیب سره ۸۰.۶۵ ملیارده ډالره او ۵۲.۴۷ ملیارده ډالره دي. په دې برخه کې د امریکایي JPMorgan Chase بانک د ۵۰.۵۶ ملیارده ډالرو سره د غیر ټکټانې خالص عاید د لست په سر کې راځي چې دا شمېره د ۲۰۱۴ کال راپدېخوا ان د دې بانک د ۴۳.۹۹ ملیارده ټکټانې خالصه عاید څخه هم زیات دي.

په همدې حال کې نوي سیالان لکه خصوصي او د آنلاین تکنالوژیکي خدمتونو برابر وونکي بانکونه چې پکې د Tencent اړوند WeBank او د Alibaba اړوند MyBank شامل دي، د چین د لوی بانکونو پام ځانته ساتلی دی.

په شانگهای کې د اړیکو بانک یو چارواکی وایي "د چین اقتصادي کمزورتیا، د ټکټانې نرخ بازار او د

انټرنټ له لارې بانکداري هغه څه دي چې مونږ یې له بې ساري ننگونو سره مخ کېږي یو او په تېرو دوو کلونو کې د بانک پرمختگ ته یې زیان رسولی دی. زمونږ د ودې نرخ او د گټې وده رابښکته شوې ده".

د دغو فشارونو د جبرانولو لپاره د چین بانکونه په دې لټه کې دي چې خپل حدود پراخ او د عوایدو سرچینې متنوع کړي. هغوی په یو بې ساري اقدام سره د بانک پر نړیوال موډلونو باندې کار کوي، چې دا ستراتیژي په تاریخ کې د لویو لویډیځوالو پور ورکوونکو لخوا منل شوې ده. د دې ترڅنگ د چین بانکونه د فیس پر اساس سوداګري (د پانګې بانکداري) او کوچني او خصوصي بانکدارۍ پیاوړی کوي، ځکه چې دغه هېواد د پانګونې موډل څخه د مصرف پر اساس اقتصادي موډل ته د اوښتو په حال کې دی خو د کورني ناخالصه تولیداتو رکود جبران کړي.

د بیمې ضربه

په چین کې بانکونه په پراخه کچه دا مني چې مشتریان د اماناتو له بیمې څخه ډېره گټه ترلاسه کوي. سره له دې چې دغه بانکي ادارې په اوږده موده کې له دې پلوه برخمنه کېږي خو په لنډه موده

بانکونه ورسره لاس او گریوان دي.

د چین د مین شینگ بانک (Minsheng Bank of China)

مشر هونگ کی وایي "د کریډټو نمره بندي زموږ لپاره له ننگونو ډک کار دی. موږ باید عاقلانه انتخاب وکړو، خطر وارزوو او کنټرول کړو".

یو چینی اقتصاد پوه وایي چې سنتي بانکونه د کریډټ له درجه بندۍ سره ځکه ستونزه لري چې د دې هېواد د عامه کمپنیو لخوا د شخصي معلوماتو د راټولولو قانون لاهم ناڅرګنده او غیر نهایی پاتې دی، تر دې اندازې پورې چې کېدای شي بانکونه د دغه شان معلوماتو د راټولولو لپاره تر قانوني تعقیب لاندې راشي. سرچینو د بانکو خپرونې ته ویلي دي چې څو سترو بانکونو هڅه کړې ده چې د بانکي سکتور له نویو غړو سره همکاري وکړي، خو دغه کمپنیو منلې نه ده چې د خپلو مشتریانو ارزښتناکه معلومات شریک کړي.

د بانک نړیوال موډل

دا چې د چین لوی پور ورکونکي د بانکي نظام د نړیوال موډل په لور د اوښتون په حال کې دي نو پر پور ورکړې باندې زیاته اتکا تر دې وروسته ناشونې کیږي، لکه څنګه چې نهایی

زیاتېدو دي او نهایی ګټه مخ په کمېدو ده. که څه هم نوموړی درک کوي چې کوچني او منځني اندازې بانکونه لکه د شانګهای د کلو تجارتي بانک په اوږدې مودې کې له نوي قانون څخه برخمنه کیږي. شین وایي "کوچني او منځني اندازې بانکونه په ځانګړې توګه د اماناتو د بیمې له طرحې څخه ګټه ترلاسه کوي چې د بانک اعتباري درجه بندۍ او د اماناتو د راکښولو وړتیا ته وده ورکوي".

نوې سیالۍ

خصوصي او آنلاین تکنالوژیکي بانکونه لکه د پانګونې سهامي کمپنۍ د Tencent اړوند Webank او د الکترونیکي سوداګرۍ کمپنۍ د Alibaba اړوند MyBank په شان بانکونه هم د چین پخواني پور ورکونکي له ننگونې سره مخ کوي. که څه هم دغه نوي غړي په سترو بانکونو کې لوی امانت یا د جایدادو تضمین نه لري، د اوسني مشتري یا د کاروونکي شبکې په اړه معلوماتو سره یوځای تکنالوژیکي وړتیاوې په دې معنا دي چې هغوی د پور (کریډټ) د نمره بندۍ ډېر ګټوره سیستمونه لري، او دا هغه څه دي چې د پخواني تکنالوژیکي سیستمونو درلودونکي لوی

کې بیا له دغه اقدام څخه زیات زیان ویني. لوی بانکونه له ډېر زیاتو لګښتونو سره مخ کیږي، سره له دې چې د مشتري د اعتماد او د اماناتو د راکښولو لپاره بیمې ته اړتیا نه لري. د شانګهای د پوډونګ پراختیایي بانک (SPDB) پخوانی عمومي رییس شین سي وایي "له دې پالیسي څخه مخکې موږ اړ نه وو چې د خپلو اماناتو په وړاندې بیمه اداء کړو".

دا لګښتونه د چین د صنعتي او سوداګریز بانک په څېر بانکونو لپاره چې امانات یې ۷۰۰۰ ملیارده rmb پورې دي، ډېر زیات دي.

د دې ترڅنګ بانکونه کولی شي وګوري چې مشتریان د خپلو شتمنیو ځینې برخې نورو پور ورکونکو ته د دې لپاره لېږدوي چې د بیمې د ۵۰۰،۰۰۰ rmb اعظمي حد ته ورسېدلی شي. ښاغلی شین وایي "موږ کېدای شي امانات له لاسه ورکړو".

د شانګهای د کلو تجارتي بانک (Shanghai Rural Commercial Bank) مشر هو فنګ وایي چې په همدې حال کې کوچني بانکونه به همدا اوس د بیمې د اداء کولو لپاره پر هڅو پیل وکړي، دا ځکه چې د تمویلولو لګښتونه مخ په

ټکټانه د مالي سکتور د پالیسيو د ليبرالي کولو له لارې تر فشار لاندې راځي. داسې ښکاري چې د قانون تنظيموونکي به له دغه نوي تمايل څخه ملاتړ وکړي. د ۲۰۱۵ زيرديز کال په مارچ مياشت کې د چين د بها لرونکي پانډو تنظيموونکي کميسيون اعلان وکړ چې سوداگريزو بانکونو ته د وساطت (Broker) جوازونو پر صادرولو باندې غور کوي.

د چين د صنعتي او سوداگريز بانک مشر جيانگ جيانکينگ وايي "مونږ غواړو چې د خپلې سوداگرۍ موډل تنظيم کړو خو پر وگړو، کوچني او منځني اندازې تشبثاتو او د زياتې گټې لرونکي سوداگرۍ باندې تمرکز وکړو. د دې ترڅنگ مونږ غواړو چې د جايدادو پر مدیریت، خصوصي بانکدارۍ، نړيوال او اجاره دارۍ معاملو، تشبثاتو او بیمې باندې هم

تمرکز وکړو".

د شانگهای بانک چې يو سهامی سوداگريز بانک دی او په ۱۹۹۵ کال کې تاسيس شوی دی د ۲۰۱۳ کال په اگست کې يې د جايدادو د مدیریت کمپنی رامنځ ته کړه. د شانگهای بانک د مشر جين يو په وينا د سنتي سوداگريز بانکي ادارې او د نوي کمپنی تر منځ د اړيکې ټينگول اسانه کار نه و، خو هغه زياتوي چې نوې گډې پانگونې په لومړي کال کې گټه ورپه برخه کړې ده. د مشتري د گډې کټې د زياتولو لپاره بانک د خپل مشتري امانت او کانالونه (لارې) د جايدادو د مدیریت کمپنۍ سره شريکوي او د خپلې پانگونې بانکدارۍ له سوداگرۍ سره نوې برخه يوځای کوي.

د شانگهای بانک د خپلو حدودو د لا پراخولو لپاره د چين د بانکدارۍ تنظيموونکي کميسيون (CBRC) ته غوښتنلیک استولی چې د مشتري د تمويل او د مالي اجارې کمپنۍ جوړ کړي. ښاغلی جين وايي "دا به مونږ سره مرسته وکړي چې د بانکدارۍ نړيوال هدف ته مو ورسېږو".

له بلې خوا، د چين مين شينگ بانک چې په چين کې لومړی لوی اکثریت

خصوصي بانک دی، یاد کميسيون څخه رسماً غوښتنه کړې ده چې يو مالي گروپ جوړ کړي. د دې بانک مشر ښاغلی هونگ وايي "د چين مين شينگ بانک له مخکې څخه ټينگار کوي چې يو مالي گروپ رامنځ ته کړي. دا کار به د ټوليز عايد سره د فيسونو او د کمیشن سوداگري مرسته او ونډه زياته کړي.

د اړیکو بانک (Bank of Communications) هم په دې لټه دی چې د ډيپارټمنټونو خپل منځي اړیکې پیاوړې کړي. دا بانک د خپل نوي آنلاین مالي مرکز څخه په ملاتړ سره هڅه کوي چې د بانک ټول خدمتونه سره ونښلوي چې دا بهیر د انساني ځواک پر څانگو، الکترونيکي بانکدارۍ او د مشتري پر شخصي مدیرانو باندې تمرکز کوي".

ادامه لری...

منبع: The Banker (July 2014)

ژباړه: مسعود ودان

چالشهای تنظیمی

فرا راه سکتور بانکی بریتانیا در سال ۲۰۱۵

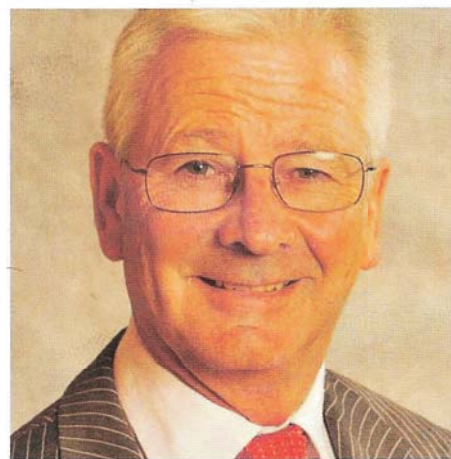
بانک‌ها باید از تغییرات قانونی آگاه باشند و طبقاً تصمیم جدی را به منظور برآورده ساختن خواست های قانون گذاران و حفظ تجارت اتخاذ نمایند. سال ۲۰۱۴ با میلیارد ها دالر جریمه بانکی، مشوره های بی پایان و گفت و گوهایی پیگیر سیاست گذاران به پایان رسید و طوری به نظر می رسد که در سال ۲۰۱۵ بانک‌ها چگونگی قوانین جدید بانکی را بهتر درک کرده و می توانند برای تطبیق تغییرات دست بکار شوند.

اداره فعالیت مالی بریتانیا در نظر دارد تا در سال ۲۰۱۵ دسته جدید مدیران ارشد و اشخاص متخصص را معرفی نماید که جایگزین مدیران فعلی شده و با این شیوه مسئولیت و جوابگویی های بیشتری بالای افراد وضع خواهد شد.

به گفته کارشناسان، قانون جدید برای بانک‌های سرمایه گذار به نحوی تغییر بازی است که فرهنگ گمانه زنی های مقصر نبودن را برداشته و بانک‌ها را وا

میدارد تا در مورد اینکه چگونه با خطر مقابله کنند، فکر کرده و طرح بریزند. در صورتیکه اقدامات بازدارنده خطر را روی دست نداشته باشید، مقصر اید: مدیران ارشد بانک‌ها در حالت مقصر پنداشته می شوند که در بخش تحت مسئولیت شان تخلف صورت گرفته باشد، مگر اینکه آنان ثابت کنند که برای پیشگیری تخلفات، اقدامات معقول را روی دست گرفته اند. مسئولیت اثبات مقصر نبودن بدوش این اشخاص می باشد حتی اگر آگاهانه هم این کار را انجام نداده باشند.

ویل دینس مدیر عامل بخش مطابقت از قانون در ارگان تجاری اتحادیه بازارهای مالی اروپا (AFME) می گوید که هنوز هم موضوعی در رابطه به مسئولیت مدیران ارشد و همچنان اینکه چه کسی تابع قوانین رفتاری است مبهم مانده است. به گفته آقای دینس بزرگترین چالشی که بانک‌ها با آن مواجه اند، مبلغ هنگفت برنامه های آموزشی برای

ویل دینس مدیر عامل بخش مطابقت از قانون در ارگان تجاری اتحادیه بازارهای مالی اروپا

اشخاص که انتظار می‌رود تحت قوانین جدید رفتاری قرار گیرند، می‌باشد.

وی افزود: "اگر تعداد اشتراک کنندگان زیاد باشد، پس بدیهی است که باید برنامه‌های آموزشی بیشتری راه اندازی گردد. هرچند این موضوع تا به حال برای بانک‌ها واضح و دقیق نیست ولی وضع این همه تغییرات در طول ماه‌ها کاملاً یک پرسش حتمی بوده و مستلزم تغییرات در زمینه قراردادهای و روند اشتغال می‌باشد"

وی علاوه نمود "فکر می‌کنم این امر بانک‌ها را کمک خواهد کرد تا در تصمیم‌گیری با دقت عمل نموده و در مقابل خطرات احتمالی همیشه آماده مبارزه باشند."

تخمین می‌شود که سیستم جدید بانک داری بریتانیا در نیمه اخیر سال ۲۰۱۵ و به احتمال قوی در ربع چهارم به حالت اجراء درآید. در عین حال خزانه داری بریتانیا یک نشست مشورتی را در ماه نوامبر سال ۲۰۱۴ دایر نمود تا قوانین جدید را بالای مدیران ارشد فروع بانک‌های خارجی در بریتانیا نیز وضع نماید.

چگونگی جریمه بانک‌های تخلف‌کار

پیری پورکیوری سهامدار شرکت

خدمات مالی (Ernst Young) می‌گوید که از ماه نوامبر تا به اکنون شش بانک به دلیل قصد دستکاری در روند مبادله اسعار مجموعاً ۴.۲ میلیارد دلار امریکایی جریمه شده‌اند و اکنون این بانک‌ها می‌خواهند تا این افتضاح را به باد فراموشی بپارند. ولی با آن هم روند جریمه بانک‌ها رو به افزایش است. قانون‌گذاران در بیانات خویش به گونه صریح آشکار ساختند که خواهان مجازات سوء رفتارها و خلاف کاری‌های گذشته‌اند. چالش دیگری که بانک‌ها در سال ۲۰۱۵ با آن روبرو‌اند، اینست که بدون به خطر انداختن خود، به قانون‌گذاران سکتور بانکی ثابت کنند که تضادهای بالقوه منافع در زمینه تجارت بگونه درست مدیریت شده است.

آقای پورکیوری می‌گوید: "مشکل اینست که وقتی بانک‌ها با چارچوب جدید نظارتی بمنظور رسیدگی به تضادهای منافع در زمینه تجارت می‌خواهند اقدام نمایند، به مسائلی بر می‌خورند که آنها را در آینده در معرض پیگرد قانونی قرار می‌دهد."

شناسایی تضادهای بالقوه منافع در زمینه تجارت برای بانک‌ها مستلزم دقت زیاد آنهاست.

آقای پورکیوری می‌گوید: "ما با بسیاری بانک‌ها که در تعجب‌اند چه کنند و چگونه ابزارهای جدید کنترولی را تطبیق کنند، داخل بحث هستیم. راه حل اینست که بالای داد و ستد تأمینی یک حدی را وضع کنیم ولی من مطمئن نیستم که این راه حل درستی باشد و همچنان در زمینه هیچگونه رهنمودی برای روش‌های بهتر وجود ندارد."

تضاد منافع

تشخیص تضادهای بالقوه منافع میان ادارات مختلف برای بانک‌ها یک امر بسیار مهم شمرده می‌شود و شناسایی این پدیده به قانون‌گذاران ثابت می‌سازد که بانک‌ها این خطر را تفکیک کرده و آنرا اداره می‌کنند.

بانک‌ها تا ۳۰ جنوری سال ۲۰۱۵ فرصت دارند تا به مشوره‌های اخیر اداره کارکرد مالی بریتانیا در رابطه به تقویت اطمینان در زمینه برابری و مؤثریت در آمد ثابت، اسعار و بازارهای امتعه پاسخ ارائه کنند.

هزینه رو به افزایش سرمایه

بانک‌ها همچنان تحت فشار قرار دارند تا سرمایه بیشتری را برای جلوگیری از بروز بحران مالی جهانی در آینده ذخیره نمایند. بورد ثبات مالی در ماه نوامبر سال ۲۰۱۴ پیشنهاد نمود که بانک‌ها مجموع

صلاحیت‌های سرمایه‌گذاران به آنان اجازه خواهد داد تا در بدهی غیر تأمینی سرمایه‌گذاری نمایند."

کمیته نظارت بانکی بازل

چهارده اصل کمیته بازل در رابطه به نظارت بانک‌ها که در نسخه ۲۳۹ بازل آمده است یک چارچوب جهانی را برای جمع‌آوری و گزارش دهی اطلاعات خطر معرفی می‌کند که بانک‌ها مکلف اند الی ماه جنوری سال ۲۰۱۶ در مطابقت با آن خود را عیار سازند. تحقیقات که در ماه دسمبر سال ۲۰۱۳ به نشر رسیده است نشان می‌دهد که یک سوم بانک‌های بین‌المللی که از لحاظ سیستماتیک مهم اند، با این مهلت موافقت نخواهند کرد.

به گفته آقای برادلی زیف مشاور ارشد خطرات در شرکت تکنالوژیکی Misys، مشکل که بانک‌ها با آن مواجه اند توانایی کمتر آنان در برابر جمع‌آوری اطلاعات است. وی می‌افزاید "بانک‌ها چندین نمونه نرم‌افزار را که آنان خریداری می‌کنند استفاده کرده و گاه گاهی این نرم‌افزارها را ساخته و بعداً تعویض می‌کنند که این عمل در مقابل کاریکه باید انجام شود، یک اصراف است. وی می‌گوید که بانک‌ها نیازمند توانایی جمع‌آوری اطلاعات

گردد، نهایی می‌سازد.

آقای پورکیوری می‌گوید: "مشکل اینست که وقتی بانک‌ها با چارچوب جدید نظارتی بمنظور رسیدگی به تضادهای منافع در زمینه تجارت می‌خواهند اقدام نمایند، به مسائلی بر می‌خورند که آنها را در آینده در معرض پیگرد قانونی قرار می‌دهد."

آقای گلبی سترب مدیر عامل اداره بحران و حل منازعات در AFME می‌گوید که چالش عمده در برابر بانک‌ها صدور بدهی غیر تأمینی برای رفع تقاضاهای قانونگذاران می‌باشد.

وی می‌گوید: "یکی از نگرانی‌های بانک‌ها اینست که آیا مارکیت ظرفیت کافی به منظور جذب سرمایه جدید طبق جدول زمانی را دارد یا خیر و یا اینکه

ظرفیت جبران خساره که معادل ۱۶ تا ۲۰ درصد دارایی‌های عیار شده بر اساس خطر یا دو برابر نسبت بدهی بر دارایی خالص بازل (۶ درصد دارایی‌های عاری از خطر) می‌باشد، را باید حفظ نمایند.

دیوید کلارک، بانکر اسبق HBSC و Bankers Trust و اکنون رئیس اتحادیه کارگزاران بازار عمده فروشی بدین باور است که ذخیره بیشتر سرمایه از طرف بانک‌ها در حقیقت یک امر بسیار مهم است و می‌تواند به نیازمندی‌های زیادی آینده رسیدگی کند.

وی می‌افزاید: "دو موضوع را باید به خاطر داشت اول اینکه پول از کجا خواهد آمد و دوم اینکه چقدر هزینه خواهد برداشت. هزینه سرمایه افزایش خواهد یافت که این رقم برای برخی از بانک‌ها بالاتر از ۱۰ درصد می‌باشد."

آقای کلارک می‌گوید، معرفی برنامه‌های جدید کاری برای بانک‌ها زمان زیادی را در بر می‌گیرد، لذا یگانه راه حل قابل ارائه به قانونگذاران اینست که از بانک‌ها بخواهند تا سرمایه بیشتری جمع کنند. مورد ثبات مالی مجموع ظرفیت جبران خساره بانک‌ها را در نشست سران گروه بیست (G20) که قرار است در سال روان در ترکیه برگزار

درست اند که این امر برای مؤسسات بانکی یک چالش بشمار می رود. گام مهم بعدی که باید روی آن تمرکز شود اینست که طرح و ترتیب ساختارهای محدودی است که بیشتر مؤسسات از لحاظ حدود دارایی ها و خطر، این ساختارها را ندارند."

به گفته آقای پورکیوری سهامدار شرکت خدمات مالی Ernst Young، بزرگترین چالشی که بانک ها با آن مواجه اند، تحلیل و پیمایش تنش های موجود در ادارات مربوط اند. هر قدر که بانک ها وسیع باشند به همان اندازه سیستم و اطلاعات پیچیده دارند که در این میان چگونگی دریافت مشکلات موجود در ادارات نیازمند پروسه های قوی و تکنالوژی معلوماتی پیشرفته می باشد تا بتوانند اطلاعات مهم را با بیشترین جزئیات آن گردآوری نمایند.

مسئولیت های جدید

کارشناسان امور معتقد اند که بانک ها نهایتاً باید سه خط دفاعی خویش را تقویت نمایند که خط اول آن مربوط به Front Office می باشد جاییکه مدیران بخش های تجاری و تیم های قرضه، خطرات را که احتمال دارد بانک ها به آن مواجه شوند، نظارت می کنند. خط دومی در برگیرنده مدیران

ارشد خطرات است که به مورد گزارش ارائه می کنند. خط سوم عبارت از نظارت کنندگان داخلی و خارجی بوده که از فعالیت های بانک ها نظارت به عمل می آورند.

موضوع مهم برای بانک ها استفاده اطلاعات و تکنالوژی بوده تا بتوانند خطرات را به وجه احسن آن مدیریت کنند. بطور مثال دریافت نکات کلیدی از میان گفت و گوها با تجاران که مشکل بنظر می رسد، اما با کاربرد تکنالوژی در خصوص تحقیق و دریافت نکات کلیدی می توان از آن منعیث ابزار تحقیقاتی با مؤثریت بیشتر استفاده بعمل آورد.

علاوه براین، به گفته آقای پورکیوری بانک ها مکلف اند تا از جمله سه خط دفاعی، خط دومی خویش را به ۱۰ الی ۱۵ درصد افزایش دهند. قانون گذاران می گویند که خطرات باید توسط Front Office اداره گردد که در حقیقت اجراء آن باعث ایجاد یک خط دفاعی دیگر می گردد که بالای اداره و مدیریت تمرکز می کند.

آقای پورکیوری میافزاید: "در حال حاضر ما خطوط دفاعی بیشتر، افراد بیشتر و همچنان زیربنای تکنالوژی معلوماتی و اطلاعاتی در دسترس داریم

از طرف دیگر بانک ها در عرصه کاهش هزینه هر یک در نظر دارند تا به اندازه ۱ تا ۲ میلیارد دالر امریکایی کاهش بعمل آورند. تأثیرات درونی این دو طرح به احتمال زیاد فعالیت بانک ها را به سوی مدل های جدید سوق می دهد."

به گفته آقای پورکیوری نقش یا وظیفه جدید آمر ارشد کنترل در حال عملی شدن است، ولی بانک ها باید خود را مطمئن سازند که در هر سه خط دفاعی مسئولیت های متفاوت وجود دارد که باید مشخص شود زیرا در صورت ابهام در مسئولیت های افراد، فرار از مسئولیت ها نیز یک امر احتمالی است. این مشکل وقتی بوجود میاید که مسئولیت پذیری مشخص وجود نداشته باشد چون هر فرد مسئولیت اندک را بدوش دارد".

منبع: The Banker Special Report
(January 2015)

ترجمه: سید نورحسین میرزاد

نړیوال اقتصادي وضعیت

وروستی برخه

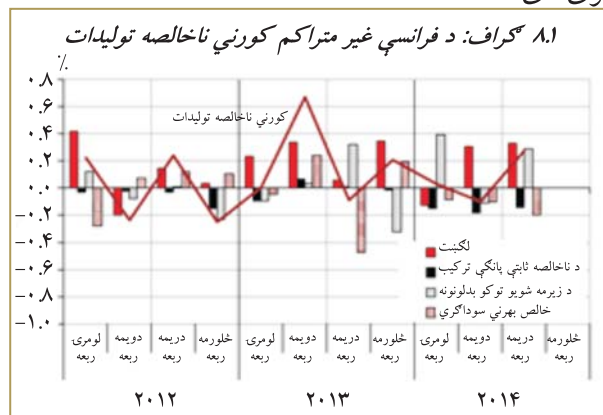
۴.۱ د فرانسې اقتصاد

د ۲۰۱۴ زیږدیز کال په درېمه ربعه کې د فرانسې اقتصاد رغېدنه پیل کړه. د فرانسې د درې میاشتني راپور د لومړني پایلې له مخې چې د ۲۰۱۴ کال د نوامبر په ۱۴ مه خپور شوی، د فرانسې اقتصاد په درېمه ربعه کې ۰.۳ سلنه وده درلودلې ده.

د دې ودې ستر عوامل په کورنۍ مصرفي لگښتونو، د حکومت په عمومي لگښتونو او د توکو په تولید او خدمتونو کې تر ۵ سلنې پورې وده ښودل شوې ده، دا وده د ۲۰۱۴ کال په دویمه ربعه کې ۸ سلنه ټیټه راغلې وه.

د انفلاسیون نرخ: فرانسې د ۲۰۱۴ کال د درېمې ربعې په پای کې ۰.۴ سلنه دیفلاسیون درلود، په داسې حال کې چې د تېر کال په ورته موده کې ۰.۳ سلنه انفلاسیون یې آزمایلی و.

د بېکارۍ نرخ: د فرانسې د بېکارۍ نرخ د ۲۰۱۴ کال د درېمې ربعې په پای کې ۱۰.۵ سلنه و چې د تېرې ربعې د ۱ سلنې او د تېر کال د ورته ربعې د ۲ سلنې په پرتله لوړ شوی دی.

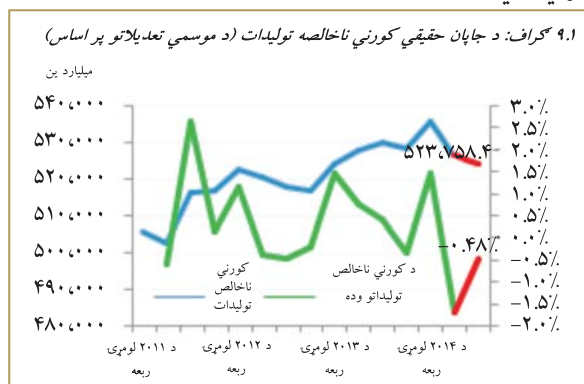

سرچینه: د احصائي او اقتصادي چارو د څېړنې ملي انستیتیوت (INSEE)

نړیواله سوداګري: په دویمه ربعه کې د ۱ سلنې منفي ودې وروسته د فرانسې صادراتو د همدې کال په درېمه ربعه کې بېرته وده موندلې ده چې ۵ سلنه لوړوالی ښکاره کوي چې سترې سرچینې یې درمل جوړونه، کوک سکاره او پترولیم په ګوته شوي دي. همدا ډول واردات په درېمه ربعه کې ۱.۱ سلنه زیات شوي دي، په داسې حال کې چې په درېمه ربعه کې یې ۳ سلنه زیاتوالی درلود. بهرني سوداګری په درېمه ربعه کې ټولیزه کورني ناخالصه تولیداتو کې ۲ سلنه منفي ونډه درلوده.

۵.۱ د جاپان اقتصاد

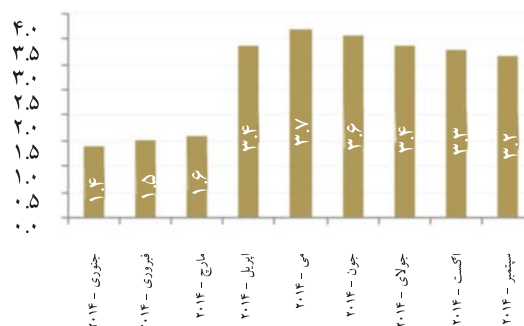
جاپان په درېمه ربعه کې د تمې خلاف ژور اقتصادي رکود درلود چې لامل یې په دویمه ربعه کې د دې هېواد د اقتصاد شدیدې انقباضي حالت و. د جاپان کابینې د دفتر د دویم ځل لومړني اټکلونو له مخې د جاپان اقتصادي وده په درېمه ربعه کې لاکمه شوه او تر ۰.۴۸ سلنې پورې ورسیده چې ارزښت یې ۵۲۳.۷۶ میلیارده ین و. د دې رکود مهم لامل په اپریل میاشت کې د عامه پور د محدودولو په موخه تر ۸ سلنې پورې د مالیې لوړول ویل شوي دي.

سرچینه: د جاپان د کابینې دفتر

د انفلاسیون نرخ: په درېمه ربعه کې د جاپان د انفلاسیون نرخ ۳.۲۸ سلنه ښودل شوی (کال په کال) چې د تېرې ربعې او د تېر کال د ورته ربعې په پرتله راښکته شوی دی.

۱۰.۱ گراف: د جاپان د انفلاسیون میاشتی نرخ، (کال په کال سلنې تغیرات)

سرچینه: د جاپان د کورنیو چارو او اړیکو وزارت

د بېکارۍ نرخ: د جاپان د بېکارۍ نرخ د درېمې ربعې په پای کې ۳.۶ سلنه ښودل شوی چې د تېرې ربعې په پرتله څه نا څه لوړ شوی خو د تېر کال د ورته ربعې په پرتله بیا ۴ سلنه ټیټ شوی دی.

نړیواله سوداګري: د ۲۰۱۴ کال په درېمه ربعه کې د خدمتونو او توکو د ټولیزه صادراتو ارزښت ۲۲،۴۹۱ میلیارد ین ؤ، په داسې حال کې چې د خدمتونو او توکو د ټولیزه وارداتو ارزښت بیا ۱۹،۸۹۲.۸ میلیارد ین ښودل شوی دی. په درېمه ربعه کې د ۲۵۹۸.۷ میلیارد ین په ارزښت خالصه صادرات ترسره شوي چې د تېرې ربعې په وړاندې ۴.۶ سلنه ټیټوالی خو د تېر کال د ورته ربعې د ۱،۹۹۲ میلیارد ین په وړاندې بیا تر ۳۰ سلنې پورې لوړوالی ښکاره کوي.

۲. راغورځېدلي اقتصادونه

۱.۲ د روسیې اقتصاد

د نړیوال بانک د شمېرو له مخې د ۲۰۱۴ کال په درېمه ربعه کې د روسیې اقتصادي وده ۰.۷ سلنه ښودل شوې

(کال په کال) چې کچه یې د دوېمې ربعې د ۰.۸ سلنې او د لومړي ربعې د ۰.۹ سلنې څخه راټیټه شوې ده. د اکراین د کړکېچ په سر یو لږ لګول شوي بندیزونه او د نفتو د بېي غورځېدل هغه مهم عوامل دي چې د دې هېواد اقتصادي وده یې سوکه کړې ده.

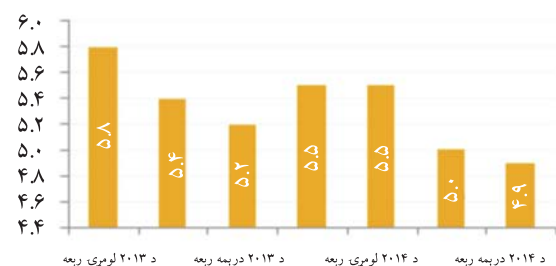
د انفلاسیون نرخ: د ۲۰۱۴ کال په تېرو پرله پسې لومړي او دوېمه ربعو کې د انفلاسیون نرخ له ثبات وروسته، په درېمه ربعه کې د بېي عمومي سطح لوړه شوې ده. د فدرال احصائیوي خدمتونو د ادارې لخوا د خپاره شوي شمېرو له مخې په درېمه ربعه کې (کال په کال) د انفلاسیون کچه ۱.۵ سلنه وه. د امریکايي ډالرو په وړاندې د روسي روبل د ارزښت کمېدنه او د دې ترڅنګ پر روسیې باندې لګول شوي بندیزونه ښايي په دې هېواد کې د بيو د لوړېدلو لامل شوی وي.

د بېکارۍ نرخ: په روسیه کې د تېرې ربعې په پرتله د ۲۰۱۴ کال په درېمه ربعه کې د بېکارۍ نرخ لږ څه راټیټ شوی دی. د فدرال احصائیوي خدمتونو ادارې د شمېرو له مخې په درېمه ربعه کې د بېکارۍ نرخ په منځنۍ ډول ۴.۹ سلنه ښودل شوی چې د تېرې ربعې په پرتله ۱ سلنه خو د تېر کال د ورته ربعې په پرتله ۵.۲ سلنه د پام وړ ټیټوالی ښکاره کوي.

نړیواله سوداګري: د تېر کال په درېمه ربعه کې د سوداګرۍ ډېرېدنه (مازاد) د ۳.۸ سلنې په اندازه زیاته شوه چې ۴۵ میلیارد امریکايي ډالرو ته رسېده خو دا ډېرېدنه د تېرې ربعې په پرتله لږه وه. روسیه د اوږدې مودې راهیسې له سوداګریزې ډېرېدنې څخه برخمنه ده. د تېرو ۵ کلونو معلوماتو په پام کې نیولو سره تر ټولو لوړه ډېرېدنه د ۲۰۱۲ کال (د ربعې په ربعې بنسټ) په لومړۍ ربعه کې ثبت شوی ؤ چې ۵۸.۷ میلیارد امریکايي ډالرو ته رسېده،

»

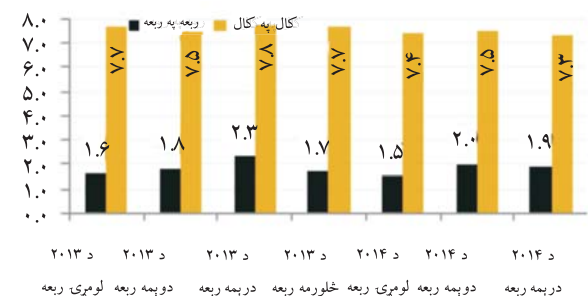
ګراف: ۱۲.۱ د چین د اقتصادي ودې نرخ (کال په کال سلنې تغیرات)

سرچینه: د کار، دندې او علمي احصائې وزارت، د فدرالي دولت احصائوي

خدمتونه

ګراف: ۱۳.۱ د چین د کورني ناخالصه توليداتو د ودې نرخ

سرچینه: د چین د احصائې ملي اداره

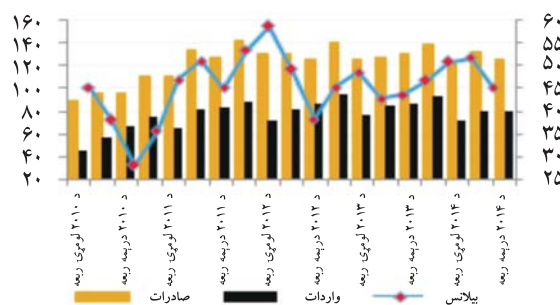
د انفلاسیون نرخ: د درېمې ربع په پای کې د کلني بیو کچه ۱.۶ سلنه ثبت شوې، چې کچه یې د دویمې ربع د ۲.۳ سلنې او د لومړي ربع د ۲.۴ سلنې په پرتله راښکته شوې ده.

په ښاري سیمو کې بېي تر ۱.۷ سلنې پورې لوړې شوي، په داسې حال کې چې په کلیوالو سیمو کې دغه نرخ ۱.۴ سلنه ؤ. د هر یو خوراکي توکو او خدمتونو بېي تر ۲.۳ سلنې پورې زیاتې شوي دي، په داسې حال کې چې د غیر خوراکي توکو بېي تر ۱.۳ سلنې پورې زیاتې شوي دي. له جنوري څخه تر سپتمبر پورې د ټولیزه مصرفي توکو د بېي شاخص د تېر کال د ورته دورې په پرتله ۲.۱ سلنه پورته شوی دی.

د بېکارۍ نرخ: په چین کې د بېکارۍ نرخ د تېرې ربع په شان په ثابته توګه یعنې ۴.۱ سلنه پاتې شوی دی.

په داسې حال کې چې تر ټولو ټیټه ډېریدنه د ۲۰۱۰ کال په درېمه ربع کې ثبت شوی چې شاوخوا ۲۸ میلیونه امریکایي ډالره ؤ.

ګراف: ۱۱.۱ د روسیې د سوداګرۍ درې میاشتني بیلانس (په میلیارد ډالر)

سرچینه: د روسیې مرکزي بانک

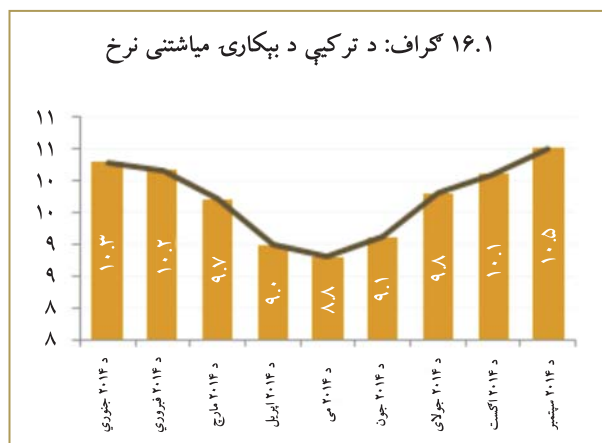
۲.۲ د چین اقتصاد

د ۲۰۱۴ کال د سپتمبر په پای کې چین خپل تر ټولو ټیټه اقتصادي وده تجربه کړه. د دغه هېواد کلني وده ۷.۳ سلنه ثبت شوې چې د دویمې ربع د ۷.۵ سلنې او د لومړي ربع د ۷.۴ سلنې څخه ټیټه ده. همدارنګه په درېمه ربع کې د اقتصادي ودې نرخ د تېر کال د همدې ربع د ۷.۸ سلنې څخه لږ ؤ.

د ناخالصه کورني توليداتو د محاسبې د لومړنيو پایلو له مخې چې د چین د احصائې د ملي ادارې لخوا خپره شوې، د درېمې ربع د ودې اصلي لامل د عمده او پرچونه سوداګرۍ غوره فعالیت په ګوته شوی چې ۹.۷ سلنه وده یې درلوده، ورپسې د مالي وساطت وده ۹.۱ سلنه او د ودانیزې برخې وده ۹.۰ سلنه ثبت شوې ده. له دې سربېره کرنیزو محصولاتو او صنعتي توليداتو ښه پرمختګ کړی دی چې د دې هېواد د اقتصاد په پراختیا کې یې مثبت ونډه درلودلې ده.

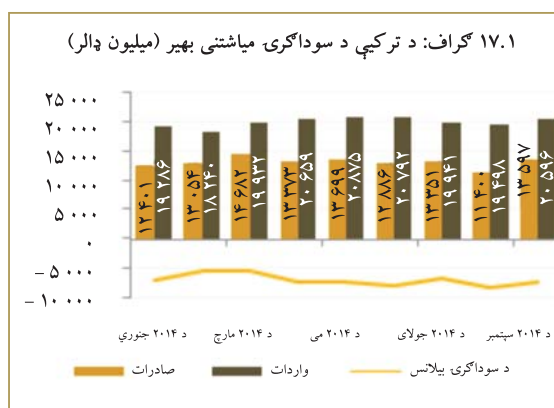
د انفلاسیون نرخ: د درېمې ربعي په پای کې د انفلاسیون کلني نرخ ۸.۸۶ سلنې ته رسیده چې د تېرې ربعي د ۹.۱۶ سلنې په پرتله ټیټ خو د تېر کال د ورته ربعي د ۶.۴۳ سلنې په پرتله لوړ ؤ.

د بېکارۍ نرخ: د ترکيې د بېکارۍ نرخ د درېمې ربعي په پای کې ۱۰.۵ سلنه ښودل شوی چې د تېرې ربعي د ۹.۱ سلنې او د تېر کال د ورته ربعي د ۹.۲ سلنې په پرتله کم شوی دی.

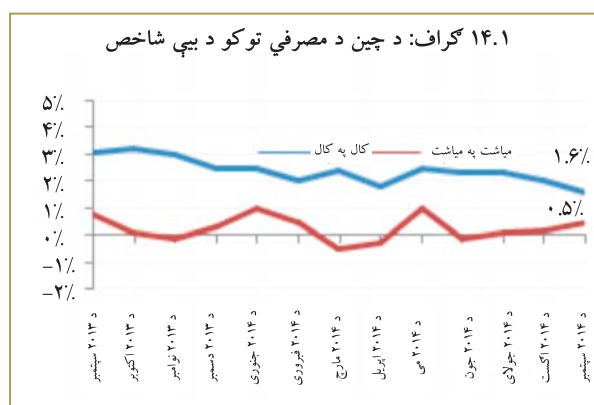

سرچينه: د ترکيې د احصائي اداره

نړيواله سوداگري: د ترکيې اقتصاد د څو کلونو راپدېخوا له سوداگريز کسر څخه ځورېږي. د درېمې ربعي په پای کې د دې هېواد د سوداگريز کسر ۷ ميليارده امريکايي ډالره ؤ چې د تېرې ربعي د ۷.۹ ميليارده امريکايي ډالرو او همدا شان د تېر کال د همدې ربعي په پرتله ۵۰۰ ميليونه امريکايي ډالرو پورې کم شوی دی.

سرچينه: د ترکيې د احصائي اداره

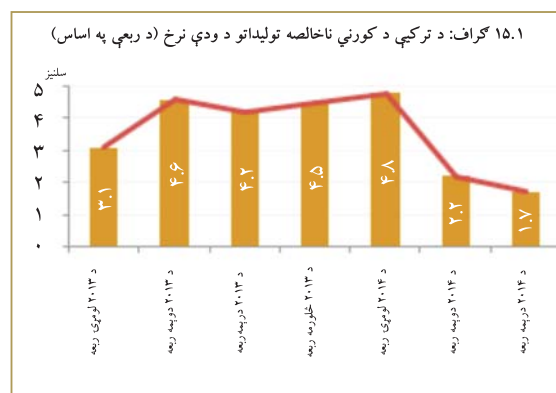

نړيواله سوداگري: د درېمې ربعي په پای کې د چين د ټوليزه صادراتو کچه ۱.۳۲ تريليون يوان ته ورسیده، په داسې حال کې چې د ټوليزه وارداتو ارزښت يې ۱.۱۲ تريليون يوان و چې ۱۹۰.۱ ميليارده يوان ډېرېدنه ښکاره کوي.

د ۲۰۱۴ کال په لومړيو درېو ربعو کې د چين د ټوليزه صادراتو ارزښت ۱.۷ تريليون امريکايي ډالره ؤ، په داسې حال کې چې د ټوليزه وارداتو ارزښت يې ۱.۴۶ ميليارده امريکايي ډالرو ته رسېده. د تېر کال په پرتله صادرات ۵.۱ سلنه او واردات ۱.۳ سلنه زيات شوي دي؛ د دې ترڅنگ د سوداگري د ډېرېدنه يې ۳۷.۸ سلنه لوړه شوې ده.

۳.۲ د ترکيې اقتصاد

د ترکيې د کورني ناخالصه توليداتو وده په درېمه ربعه کې ۱.۷ سلنه وه چې د تېرو دوو ربعو او د تېر کال د ورته ربعي په پرتله ښکته شوې ده. د ودې اصلي لاملونه د مالي، بيمې او توليدي صنعتونو پرمختگ ښودل شوی دی.

سرچينه: د ترکيې د احصائي اداره

اخځلیکونه

۴.۲. د هند اقتصاد

د هند اقتصاد د ۲۰۱۴ زیږدیز کال په درېمه ربعه کې ۳.۲ سلنه کلنی وده ثبت کړې ده. دا وده د تېرې ربعې په پرتله تر ۶ سلنې پورې راښکته شوې ده. برېښنا، ګاز، اوبه رسونه، ودانیز، ټولنیز او شخصي خدمتونه، بیمه او جایدادونه او داسې نور د دې ودې اصلي لاملونه دي.

د انفلاسیون نرخ: د ۲۰۱۴ زیږدیز کال په درېمه ربعه کې د انفلاسیون نرخ ۴.۶۴ سلنه دی (کال په کال)، چې د تېرې ربعې د ۷.۷۳ سلنې او د تېر کال د ورته ربعې د ۹.۸۴ سلنې څخه کم دی.

نړیواله سوداګري: د درېمې ربعې په پای کې د هند د تولیدي توکو د صادراتو ارزښت ۱۶۳.۷ میلیارد امریکایي ډالرو ته رسېده، په داسې حال کې چې د وارداتو ارزښت یې ۲۳۴.۱ میلیارد امریکایي ډالره ؤ چې ۷۰.۴ میلیارد امریکایي ډالره کسر ښکاره کوي. د تېر کال د ورته دورې په پرتله یې صادرات ۶.۴۴ سلنه او واردات ۱.۵۶ سلنه زیات شوي دي او د سوداګرۍ تشه تر ۸.۲ سلنې پورې راکمه شوې ده. □

www.treasurydirect.gov
www.bea.gov
www.bls.gov
www.ons.gov.uk
www.destatis.de
www.insee.fr
www.cao.go.jp
www.soumu.go.jp
www.mof.go.jp
www.cbr.ru
www.gks.ru
www.stats.gov.cn
english.customs.gov.cn
www.turkstate.gov.tr
www.rbi.org.in
www.mospi.nic.in
www.oecd.com
www.reuters.com
www.bloomberg.com

تأثیرات مثبت و منفی ناشی از مهاجرت ها در یک اقتصاد

خطوط مونتاز را مهاجرین به عهده دارند و همچنان کار در دستگاه تولیدی، ترانسپورتیشن، حفظ و مراقبت تعمیرات و منازل از فعالیت های مهاجرین در کشور های اروپایی محسوب می گردد. در حقیقت مهاجرین کارهای را تقاضا می کنند که نیروی کار داخلی کشور های متذکره تمایل کمتری به انجام آن دارند. گفته میشود که بیشترین منفعت

اند و همین طور ۱۵ درصد بازار کار کشورهای غیراروپایی را در اختیار دارند که این مشاغل شامل بخش های طب، انجیری، صنعت، علوم ریاضی، آموزش و ... می باشند. همچنان ۴/۱ حصة از شغل های پائینی در اروپا و امریکا در تصاحب مهاجرین می باشد. بهترین خدمات اجتماعی، کارگری، کار با ماشین آلات مختلف، فعالیت در

مهاجرت پدیده است که امروز کشور های جنگ زده و عقب مانده دامنگیر آن گردیده اند. این پدیده تأثیرات متفاوت اقتصادی را برای کشور های پناه دهنده و کشور های اصلی به میان آورده است. مهاجرت از لحاظ اقتصادی یک موضوع بسیار مهم و جدی برای اقتصاد کشور ها بشمار میرود که اثرات آن سطوح سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، صحتی و مسایل امنیتی کشور ها را احتوا نموده که اثرات مثبت و منفی را در قبال دارد.

تأثیرات عمده مهاجرت در رشد اقتصادی جهان به ویژه در ایالات متحده امریکا، بریتانیا و کشور های اروپایی بسیار محسوس است. طی ده سال گذشته از نظر کسب اشتغال ۴۷ درصد نیروی کار در ایالات متحده امریکا و ۷۰ درصد در کشورهای اروپایی را مهاجرین و کسانی که به این کشورها رفت و آمد می نمایند، تشکیل میدهند، گفته میتوانیم که مهاجرین نقش غیر قابل انکار را در پویایی اقتصاد کشور ها دارند، صرف ۲۲ درصد مهاجرین تازه ورود در کشور های اروپایی اشتغال خاص را به خود اختصاص داده اند، یعنی ۲۲ درصد بازار کار را اشغال نموده

خالص یعنی تولید ناخالص داخلی کشور های اروپایی را مهاجرین تشکیل میدهند و همچنان در اکثر کشور های اروپایی و امریکایی بیشترین بخش پرداخت مالیات و مصارف اجتماعی را نیز مهاجرین بدوش دارند، از اینرو مهاجرین به تأمین مالی زیر بناهای کشورهای اروپایی و امریکایی کمک زیادی می کنند که در این عرصه مهاجرین سهم بهتری را نسبت به مردم بومی کشور ها ایفا می نمایند. باید گفت که میزان پرداخت مالیات بین خانواده های مهاجرین کشورها به دلیل نوع مالیات و ماهیت نظام مالیاتی و منافع اجتماعی آن کشور ها تفاوت دارد.

در کشور های که تعداد مهاجرین شانرا اشخاص با نیروی کار و تحصیل کرده تشکیل میدهد، نسبت به پناهندگان سیاسی موقعیت مالیاتی خوبی دارند. مهاجرت به سطح بین المللی بر رشد اقتصادی کشور ها اثر گذار است، یعنی بر ذخیره سرمایه انسانی می افزاید و جهش قابل ملاحظه در رشد اقتصادی، نو آوری ها، پیشرفت تکنالوژی، انتقال مهارت ها و... تأثیر بسزایی دارد. آمار ها نشان دهنده آنست که کشور های آسیایی در بخش های تحصیلات عالی و آموزش نسبت به دهه گذشته رشد بی سابقه نموده اند. همچنان در سال ۲۰۱۱، حدود ۳۰ میلیون نفر در کشور های عضو سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه یی با تحصیلات عالی و مسلکی

مجهز بوده اند که ۵ میلیون آن در سال گذشته و تعداد زیادی دیگری در سال ۲۰۱۵ به کشور های اروپایی و ایالات متحده امریکا پناه برده اند و دو میلیون مهاجر دیگر از کشور های آسیایی مرکزی به اروپا مسکن گزین شده اند. بناً پیامد های مهاجرت را جدی تر بگیریم. اثرات مالی مهاجرت برای تمام کشور های عضو سازمان همکاری های اقتصادی اروپا، استرالیا، امریکا، کانادا زیادتر محسوس است. مطالعات نشان داده است که تأثیر مهاجرت ها طی ۵۰ سال گذشته در کشور های نامبرده زیادتر رونماست.

تعدادی از کار شناسان اقتصادی به این باور اند که مهاجرت از زمانهای قدیم به عنوان یک عامل موثر بر حجم نیروی کار، توزیع نیروی کار طبق مهارت ها، تعلیم و تربیه، تخصص و اشتغال، فرصت های کاری، پس انداز، تولید و سرمایه گذاری محسوب میگردد.

مهاجرت نقل مکان نمودن از یک محل به محل دیگر برای کار، زندگی، دور شدن از شرایط یا عوامل نا مساعد امنیتی، فقر، کمبود غذا، کمبود آب، عوامل نا مساعد طبیعی، جنگ های داخلی، بیکاری، آموزش و... می باشد، مهاجرت یک پدیده اجتماعی و اقتصادی است.

مهاجرت پیامد های منفی مانند: تأمین نیروی کار بدون مصرف در آموزش، استفاده از مهاجران در کار های شاقه و

طاقة فرسا و در پهلوی آن افزایش نفوس، کاهش دستمزد کارگران محلی، شیوع بیماری ها، بروز رفتار های متفاوت در اجتماع، قانون شکنی، افراط گرایی، ندانستن زبان مکالمه و ... هم دارد.

اما مهم ترین پیامد آن تفاوت دستمزد ها، شرایط کاری، دوگانگی بازار کار، تفاوت سایر فعالیت ها در بین مهاجرین، ازدیاد ساعات کاری برای مهاجرین و ... می باشد. اگر چه در بسیاری کشور های اروپایی و کانادا مدیریت مهاجرین در گماشتن نیروی مربوط مهاجرین می باشد که این امر سبب رشد در اقتصاد شان گردیده است و توجه بیش از حد مهاجرین، در فعالیت های کاری، مسایل خانوادگی و انسانی آن کشور هاست.

باید گفت که در دهه کنونی کشور های اروپایی از مهم ترین کشور های پذیرش مهاجرین و پناهندگان بحساب می آیند. آن دسته مهاجرین افغان و سوری که وارد کشور های اروپایی می شوند، بیشتر نسل جوان دارای سن قانونی کار هستند که به هدف دریافت بازار کار مهاجرت می کنند. این مهاجرین تحصیل کرده و با آشنایی به تکنالوژی عصری می باشند. □

بایانی

سایت بی بی سی

www.darivoo.com

www.afghanpaper.com

www.da.azadiradio.org

د وارداتو تعویض د اقتصادي پرمختیا لپاره اړین دی

کیري چې داخلي پانگوالو ته زمینه مساعده شي، تر څو تشویق شي او تولیدي اقتصاد رامنځته کولو کې ونډه واخلي.

ډیره پرمختیایی هېوادونه په لمړي ګام کې د استهلاکي اجناسو صنایع د وارداتو په ځای تعویض کیري چې پدې توګه په داخل کې یو پراخه تولیدي جوړښت رامنځته کیري.

پرمختیایی هېوادونه دا سیاست د صنعتي کولو له سیاست سره یو شان تعبیروي او کیدای شي کرنیز او یا صنعتي سکتور د وارداتو د تعویض موضوع وي، د وارداتو

میوې او نور محصولات په ارزانه توګه نورو هېوادونو ته واستوي، ولو پکې تاوان هم وکړي.

د وارداتو تعویض په دې معنا چې واردات د کورنیو تولیداتو سره تعویض کړو او د وارداتي اقتصاد نه ورو ورو تولیدي او صادراتي اقتصاد ته واوړو. د دې موخې د ترلاسه کولو لپاره هڅه کیري چې په ټوله کې د وارداتو د تعویضي سیاست څخه کار واخیستل شي، د دې سیاست په اډانه کې داخلي صنایع د بهرنیو رقیبانو په مقابل کې حمایه کیري او تر ممکنه حده پوره هڅه

پرمختیایی هېوادونه اکثراً وارداتي اقتصاد لري. وارداتي اقتصاد په دې معنا چې د ژوندانه تر ټولو ابتدایی اړین شیان هم دوی د نورو هېوادونو نه را واردوي او خپل خام توکي په ډیره ارزانه بیه نورو هېوادونو ته صادروي او علت یې دا دي چې د خامو موادو د پروسس لپاره تکنالوژي او تولیدي دستګاوې نه لري. اوسمهال د افغانستان ډیرو ولایتونو تازه میوې ګاونډیو هېوادونو ته په ارزان بیه سره ځي او علت یې دا دی چې د افغانستان په ولایاتو کې سړې خونې نشته چې له امله یې زمونږ سوداګر مجبورېږي

کارگرانو لخوا تربیه شي، که چیرې یو کارگر تربیه شي او بیا هغه له هغه ځای څخه بل ځای ته تبدیل شي نو دلته بیا دا ټول مصارف بي ځایه دي او فایده نلري.

د همدې پر اساس د شخصي ظرفیتونو د لوړولو په خاطر په کارگرانو باید لگښت وشي او د خپلو تصدیگانو د تولیدي ظرفیت د اعظمي کولو او د ضایعاتو د مخنیوي په لړ کې چې د لگښتونه کچه کموي ترې کار واخیستل شي.

په افغانستان کې تر اوسه، په کافي حدې پورې کار شوی، ترڅو تولیدي اقتصاد ایجاد شي او د استهلاکي او وارداتي اقتصاد په ځای تعویض شي، د کابل په شمول د هېواد په اکثر و لایتونو کې د ژوند د اړینو توکو د تولید لپاره کارخانې او فابریکې جوړې شوي دي، خو دا هر څه لا کفایت نه کوي او تر کافي حده پورې نور کار ته ضرورت دی تر څو افغان اقتصاد یو قوي تولیدي اقتصاد شي او حد اقل د ژوندانه د اړینو توکو په تولید کې یو بسيا اقتصاد وپېژندل شي. □

تاج محمد تمکین

د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصادپوه

لوکسو اجناسو محدودیت او توجه د ژوند اړینو موادو لپاره چې ټول خلک ورته اړتیا لري او د ژوند تیرولو لپاره ضروري دي.

یو هېواد هغه وخت کولای شي چې یو تولید بهر ته صادر کړي چې نوموړي تولید پخوا په داخل کې تولید او په داخل کې خرڅ شوي وي، مخصوصاً هغه پرمختیایي هېوادونه چې هلته صنعتي سوبه ډیره ټیټه وي نو پدې صورت کې به هغه صنایع وده وکړي چې د داخلي مارکیټونو لپاره تولید وکړي، کله چې په داخل کې صنعتي کولو پروسې وده وکړي او بریالۍ شي نو پدې حالت کې د صادراتو لپاره لاره هوارېږي، بل دلیل د داخلي صنایعو د محافظت لپاره د بهرنیو پایلو د تبارز څخه اشتقاقیږي، د پرمختیایي هېوادونو لپاره د دوو ځانگړو امکاناتو یادونه کېږي، یعنې د پانگې اچونې سره استعدادونه هم د تصدیگانو په لور سوق کېږي او همدا شان نور رقیب شرکتونه هم تشویقېږي چې په یاده لاره گامونه واخلي او د پانگې اچونې په رقابتی سیر کې د هېواد اقتصاد پیاوړی کړي.

کله چې د تولید تخنیک په یوه هېواد کې شهرت پیدا کړي نو بیا د ډیرو تصدیانو لخوا استفاده کېږي، بي لدې چې مصارف یې زیات شي، کوم مصارف چې تصدي لمړي وار دې تخنیک د استفادي لپاره قبلوي د نوي تخنیک د رواجولو او استفادي سره یوځای پوهنه او روزنه هم زیاتېږي. غیر مسلکي کارگران باید د مسلکي

مطلق تعویض پدې معني دي چې د وارداتو ونډه په مجموعي داخلي تولیداتو کې کمه شي تر څو هېواد د ځان بساینې په لور ودرومي. د دې کار لپاره په ملي کچه د خلکو احساس راویښول هم اړین دي، تر څو هغوی محسوس کړي چې فرد فرد د تولیدي اقتصاد لپاره سوچ وکړي نو په ټوله کې د هېواد اقتصاد جوړېږي.

د داخلي تقاضا یوه مهمه برخه د داخلي تولیداتو په واسطه تکافو کېږي. د وارداتو تعویض کیدای شي یو طبیعي جریان وي پدې معني چې په یو پرمختللي اقتصاد کې چې د ازاد تجارت شرایط هم شتون ولري نوي تولیدي ظرفیتونه رامنځته کېږي چې له یوې خوا د اوسني وارداتي تولیداتو سره رقابت وکړي او له بلې خوا د صادراتو امکانات پیدا کړي.

د وارداتو طبیعي تعویض پدې معني دي چې د هېواد د خپلو مقایسوي تولیدي امتیازاتو په بنسټ تخصص وکړي او پدې ترتیب د اوږد مهال د نړیوال تقسیم کار په اډانه کې خپل ځانگړي موقف تثبیت کړي.

د وارداتو تعویض سیاست ډیر موخې لري. په پرمختیایي هېوادونو کې په دې کار سره د اقتصادي خپلواکۍ سره سیاسي خپلواکي هم ترلاسه کېږي او خلک په خپل ځان باور پیدا کوي.

پدې هکله یو موخه عبارت له ځان بساینې څخه دی او نور موخې یی د داخلي جوړښت صنعتي کول، د داخلي تولیداتو جوړښت، تنوع او پراختیا او د وارداتو محدودول په ځانگړي توگه د

د ترکمنستان ولسمشر د ټاپي پروژې د کار د پیل امر وکړ

ترکمنستان به د ټاپي پروژې د ګازو د پایپ لاین د جوړېدو عملي کار په څو اونیو کې پیل کړي. دا اعلان د دغه هېواد ولسمشر وکړ او دوو کمپنیو ته یې امر وکړ چې کار شروع کړي. د ترکمنستان د دولتي اژانس د راپور له مخې ولسمشر قربانقلي بیردي محمودوف د ترکمن ګاز او ترکمن ګازنفست سترای دولتي کمپنیو ته د نومبر په ۷ امر وکړ چې د ګازو د پایپ لاین د خپلې برخې کار دې په ډسمبر میاشت کې شروع کړي. د اقتصاد ډاکټر او د پوهنتون استاد غلام حبيب د ټاپي پروژه له درې اړخونو د افغانستان په ګټه بولي: "دا پروژه د افغانستان لپاره زښته زیاته مهمه ده؛ یوه اقتصادي مسئله ده، بله سیاسي مسئله ده او بله د امنیت له جهته ګټه لري. دا پروژه چې افغانستان ته داخلېږي یوه اندازه کار

ورسره خلکو ته پیدا کيږي؛ یو اندازه ګاز افغانانو ته ورکول کيږي، په عین زمان کې مونږ له پاکستان سره ښه روابط پیدا کولی شو؛ د دې لپاره چې ګټې مو له اقتصادي جهته شریک کيږي." تمه ده چې د ټاپي پایپ لاین د هرات د تورغونلۍ له لارې د فراه او کندهار له ولایتونو پاکستان او هند ته ګاز ولېږدوي. دغه پایپ لاین ۱۸۰۰ کیلومتره اړدوالی لري چې ۷۳۵ کیلومتره یې د افغانستان له خاورې تیريږي او پر دې پروژې به تر لس میلیاردو ډالر ډیر لګښت راشي. د پوهنتون استاد غلام حبيب په دې باور دی چې د ټاپي له پروژې سره به د افغانستان او پاکستان تر منځ اړیکې ښه شي: "که مونږ افغانستان او پاکستان له فرانسې او جرمني سره مقایسه کړو. هغوی یوه ستونزه لرله، یوه منطقه وه د ستراسبورګ په نوم دا سیمه د فرانسې او جرمني تر منځ ده. پر دې سیمې څو

ځله دغو دوو هېوادو جګړې وکړې خو کله چې د دغو دوو هېوادو ګټې شریکې شوې دوی له جګړې لاس واخیست او کرار شول له دې پلوه زه فکر کوم که د افغانستان او پاکستان ګټې هم شریک شي چې همدغه پایپ لاین دغه ګټې سره شریکوي؛ نو امکان شته چې نور پاکستان په افغانستان کې بیځایه مداخله ونه کړي."

د ټاپي د پروژې له پیلېدو سره به په افغانستان کې شاوخوا پنځوس زره کسانو ته کار پیدا شي او هر کال به افغانستان د دې پروژې له بشپړېدو وروسته ۳۰۰ میلیونو ډالر د ټرانزیت له لارې ترلاسه کوي او د دې ګازو ۱۶ په سلو کې به افغانستان ته ورکول کيږي. د ترکمنستان د دولتي ورځپاڼې د خبر له مخې د ټاپي پروژې پایپ لاین به هر کال د ۳۳ میلیاردو متر مکعب ګازو د لیږدېدو وس لري او د ۲۰۱۸ کال تر آخره به د ترکمنستان

»

ګاز د دې پایپ لاین له لارې هند ته واستول شي.

د ازادی رادیو

نګرانی سازمان همکاری اقتصادي و توسعه از احتمال رکود اقتصاد جهاني بر پایه جدیدترین گزارش سازمان همکاری اقتصادي و توسعه که روز دوشنبه منتشر شد، پیش بینی شده است که رشد تجارت جهاني سال آینده میلادی به ۳ و شش دهم درصد افزایش می یابد. رشد تجارت جهاني بر پایه این گزارش در سال جاری میلادی ۲ درصد پیش بینی شده است.

سازمان همکاری اقتصادي و توسعه همچنین گفته است که رشد اقتصاد جهاني در سال آینده میلادی ۳ و سه دهم درصد خواهد بود. به گفته این سازمان، رشد اقتصاد جهاني تا پایان سال جاری میلادی ۲ و نه دهم درصد خواهد بود.

سازمان همکاری اقتصادي و توسعه در

عین حال هشدار داده است که کاهش تجارت جهاني ممکن است باعث یک رکود دیگر شود.

دبیرکل این سازمان گفته است تنها در پنج سال از ۵۰ سال گذشته، تجارت جهاني با نرخ ۲ درصد یا کمتر رشد داشته، که هر بار نیز با رکود اقتصادي همراه بوده است.

صدای امریکا

د اقلیم له بدلون سره د فقر ډېرښت

د نړیوال بانک د اټکل له مخې که په نړۍ کې د ځمکې د تودښت مخه ونه نیوله شي تر ۲۰۳۰م کاله پوري به غریب انسانان ۱۰۰ میلیونه نور هم ډېر شي او فقر به په ځانګړې توګه په افریقا او جنوبي آسیا کې وي.

د نړیوال بانک د یوې نوي څېړنې له مخې د اقلیم بدلون به په راتلونکو ۱۵ کلونو کې ۱۰۰ میلیونه نور انسانان د فقر کندی ته ور واچوي. دغه بدلون به تر ټولو ډېر پر هغو هېوادونو اغېز

وکړي چې اوس هم تر ټولو غریب دي.

په څېړنه کې د دې کار لامل وچکالي ښوول شوی او زیاته شوې ده چې تر ۲۰۳۰م کاله پوري به په افریقا کې د خوراکي موادو کمښت نور هم ډېر شي او بیه به یې بې اندازې لوړې شي چې دا به بیا پر غریبو کورنیو نور هم ډېره ناوړه اغېزه وکړي.

د نړیوال بانک کارپوهانو د جنوبي آسیا هېوادونو لپاره هم ډېر خطر ویني. یوازي په هند کې کیدای شي ۴۵ میلیونه انسانان له سختې لوري سره مخامخ شي.

په نړۍ کې د تودوښي درجه کیدای شي له دوو څخه تر درو درجو سانتیګرادو پوري لوړه شي چې دا به بیا د ۱۵۰ میلیونو انسانانو لپاره د مالاریا ناروغۍ خطر ډېر کړي. □

دویچه وله

متصدی صفحه راضیه کشتګر

مسؤول برگزاری کنفرانس های

د افغانستان بانک

بخش آخر

مختصری درباره سرمایه گذاری

در اینجا مختصراً در مورد سهام و صندوق سرمایه گذاری مشترک برایتان معلومات ارائه می نمایم. شرکت ها میتوانند برای تأمین پول مورد نیاز خود به منظور توسعه فعالیت ها، سهام خود را به عموم مردم بفروش برسانند، یعنی هر کس که خواسته باشد مطابق شرایط آن عمل نماید، سهم یک شرکت را می تواند خریداری نماید. وقتی شما سهم یک شرکت را می خرید، مالک و صاحب بخشی از شرکت می شوید و در جلسات عمومی شرکت حق رای دارید. به عنوان سهم دار در فایده و ضرر شرکت سهیم می باشید و میتوانید در صورت ضرورت سهم خود را دوباره به شخصی دیگری که علاقمند خرید سهام این شرکت می باشد، بفروش برسانید. اگر شرکت خوبی را انتخاب نکرده باشید، سهم خود را خوب تر و به وقت کم به فروش رسانیده نمی توانید. بناً قبل از سرمایه گذاری در سهام یک شرکت باید عواید شرکت، فایده هر سهامدار، نسبت قیمت عواید هر سهم، نقد

شوندگی و ... آن شرکت را بررسی نمائید.

صندوق سرمایه‌گذاری مشترک به نهاد های مالی اطلاق می‌شود که سرمایه خود را عمدتاً در سهام و بعضی موارد دیگر مانند: اوراق بهادار، اوراق مشارکت و غیره بکار می‌برند که این صندوق با تشکیل منظم از جانب سازمان بورس جواز بدست می‌آورند. شما با سرمایه‌گذاری در صندوق های سرمایه‌گذاری مشترک در حقیقت یک سبد سرمایه‌گذاری را تشکیل می‌دهید که این سبد به طور دایم تحت نظارت و مدیریت متخصصین قرار دارد. خطر سرمایه‌گذاری در این صندوق ها از خطر سرمایه‌گذاری مستقیم در بورس کمتر است. برای سرمایه‌گذاران نو پا سرمایه‌گذاری در صندوق های سرمایه‌گذاری مشترک توصیه می‌گردد. به هر اندازه که دانش و مهارت شما برای سرمایه‌گذاری بهتر باشد، خوب تر می‌توانید عملکرد سرمایه‌گذاری خود را کنترل و یا بر آن نظارت داشته باشید. برای حصول اطمینان از کار و فعالیت خود در امور سرمایه‌گذاری یک بار دیگر از خود بررسی نمائید که:

• آیا اهداف بلند مدت مالی خود را مشخص نموده اید؟

• آیا اهداف سرمایه‌گذاری، محدودیت ها و خطرات مرتبط به آن را تجزیه و تحلیل کرده اید؟

• آیا همه فرصت ها بالقوه سرمایه‌گذاری (خرید سهام، اوراق مشارکت، صندوق سرمایه‌گذاری و ...) را بطور دقیق بررسی کرده اید؟

• آیا با یک متخصص و یا مشاور مالی مجرب و مورد اعتماد مشوره نموده اید؟

• آیا محل مناسب برای نگهداری اسناد و مدارک مرتبط به سرمایه‌گذاری خود را آماده نموده اید؟

• آیا از حقوق خود به عنوان یک سرمایه‌گذار آگاهی دارید؟

• آیا به وسایل تبلیغاتی چون رادیوها و تلویزیونها، روزنامه ها، نشرات اقتصادی و سایر سایت های معتبر انترنتی، بلبورد ها و سایر امکانات تبلیغاتی و ... دسترسی داشته اید؟

• آیا طرور دسترسی به اطلاعات مورد ضرورت به منظور کنترل سرمایه‌گذاری خود را دریافت نموده اید؟

• آیا با گزارشات سالانه شرکتها آشنایی حاصل نموده اید؟

توجه داشته باشید که پیروی از یک

شیوه به شکل متوالی و ثابت در یک دوره زمانی فایده نخواهد داشت در آنصورت برنامه سرمایه‌گذاری خود را تغییر دهید و میتوانید اصول سرمایه‌گذاری که قبلاً تشریح گردید، رعایت نمائید. □

بایانی

منابع: کتاب (چگونه یک سرمایه‌گذار آگاه باشیم) نوشته محترم سید مجتبی فنایی.

www.ofoghfund.com

www.omidinvestment.ir

نقش زعفران

در رشد و شکوفایی اقتصاد افغانستان

بخش آخر

زعفران ایرانی در بازارهای جهان به فروش می‌رسانند، درآمد هنگفت به جیب می‌زنند. کاریکه پاکستانی‌ها با قالین افغانستان می‌کنند و قالین‌های افغانی را در بازارهای جهان به نام قالین پاکستانی عرضه کرده و از این رهگذر منفعت کلانی را تصاحب می‌شوند.

تهدید دیگری که متوجه زعفران افغانستان است، مخالفت مخالفان مسلح با زرع این نبات در بخش‌های زیادی از مناطق کشور می‌باشد. گزارش‌های رسیده از ارزگان حاکی از آن است که مخالفان مسلح در این ولایت به دهقانان اخطار داده‌اند در صورتی که به جای

کرده و در بازارهای جهان به نام زعفران ایرانی به فروش می‌رسانند، که زارعین هرات در این مورد شاکی‌اند. دولت افغانستان باید بازارهای مناسب و زمینه فروش خوبی برای زعفران مهیا سازد، تا زعفران افغانستان بنام کشور خود صادر شده و تولید آن به مرور زمان افزایش یابد.

زعفران افغانستان بهترین نوع زعفران در جهان بوده و ایران هراس دارد که روزی زعفران افغانستان باعث شکست کامل زعفران ایران در منطقه و جهان خواهد شد. تاجران ایرانی همین‌اکنون از تجارت زعفران افغانستان که به نام

مشکلات و چالش‌ها فراراه کشت زعفران در افغانستان

با اینکه زعفران به تدریج در برابر تولید تریاک در افغانستان قد بالا می‌کند، اما زعفران کاران طی چند سال گذشته با دو تهدید مهم رو به رو بوده‌اند.

از یکسو دولت ایران تلاش داشته تا کشت زعفران در افغانستان، مخصوصاً در هرات را از طرق مختلف مختل سازد و از سوی دیگر نسبت عدم بازارهای فروش در کشور، حاصلات زعفران از طرف دهاقین افغان برای تجار ایرانی به قیمت پائین به فروش می‌رسد که تجار ایرانی زعفران افغانی را خریداری

تریاک زعفران بکارند، جزای سنگینی خواهند دید و با اینکه دهقانان ارزگانی اشتیاق زرع زعفران را دارند، اما این تهدید باعث شده تا از زرع زعفران دست کشیده و جبراً تریاک بکارند؛ در صورتی که این دو مانع مهم در برابر زعفران افغانستان از میان برداشته نشود و دولت افغانستان جایگاه شایسته برای تجارت زعفران پیدا نکند و جهت رشد بیشتر آن کمک های خاصی به این زارعین انجام ندهد، ممکن نیست زعفران چون بدیل شایسته ای جای زرع تریاک را بگیرد و بته جنایت و خیانت در افغانستان بخشکد.

شناسایی زعفران قلبی و جلوگیری از آن

یکی از مشکلات که در مقابل تولید زعفران در افغانستان قد برافراشته است، تورید زعفران قلبی می باشد. اگر بخواهیم زعفران قلبی را شناسای نماییم، لازم است که تارهای زعفران را بین کاغذ کاهی قرار داده کمی فشار دهیم، اگر لکه چربی باقی گذاشت زعفران قلبی است. همچنان اگر چند تار زعفران اصل را در تیل پترول بیاندازیم، نباید تیل پترول را رنگین کند و مزه زعفران اصل کمی تلخ، ولی مطبوع و بوی آن کمی تند است.

نتیجه گیری

در یک جمع بندی کلی می توان نتیجه گرفت که زعفران به عنوان با ارزش ترین محصول زراعتی و ادویه جهانی، جایگاه خاصی در بین دیگر محصولات صنعتی، زراعتی و صادراتی دارد.

کاربرد فراوان زعفران و خواص طبی، مصرف متنوع غذا و مصرف صنعتی آن و نقش عمده ای که در زندگی دهاقین دارد، توجه زیادی را به مسایل پرورش و تولید، صادرات و بازار آن بیش از پیش روشن می سازد که سالانه سطح زیر کشت آن گسترش می یابد، طوریکه در کشور همسایه ما ایران سالانه ساحات وسیعی را تحت کشت این نبات می آورند و مقدار تولید آن در این کشور در حدود ۱۸۵ تن رسیده است. افزایش مصارف صنعتی، طبی و غذایی آن موجب افزایش قیمت و توسعه کشت آن در بعضی از کشورها گردیده است. از مجموع توضیحات، نظریات، تعاریف و نوشته ها در مورد زعفران می توان به این نتیجه رسید که:

۱. زعفران به آب کم ضرورت دارد و آن هم در موقعیکه آب برای دیگر نباتات بیشتر ضرورت است
۲. بهترین نبات برای کشت در مناطق کم آب می باشد
۳. مدت حاصل دهی آن به مدت ۱-۷ سال است
۴. سهولت در ترانسپورتیشن و انتقال آن در مارکیت ها موجود است
۵. عدم نیاز به ماشین آلات سنگین زراعتی
۶. مدت کار و زمان برداشت محصول کم می باشد (حدود چهل روز در یکسال را دربر میگیرد)
۷. کار جمع آوری گل زعفران ساده بوده زنان و اطفال نیز می توانند، مشغول کار شوند

۸. اگر کشت آن گسترش یابد زمینه کار برای افراد مساعد میگردد
۹. همه ساله ضرورت به تخم، آماده ساختن زمین و بذر را ندارد
۱۰. شروع کار زعفران موقع بیکاری دهاقین می باشد، یعنی که در این فصل کشت و کار های دیگر کم است

۱۱. برای دهاقین کم زمین در مناطق کم آب بهترین نبات بوده و عاید خوب نصیب آن ها می شود
۱۲. در صورت تولید زیاد، زعفران نقش ارزنده ای در بهبود اقتصاد کشور دارد

۱۳. زعفران می تواند بدیلی خوب برای کشت خشخاش باشد

۱۴. زعفران می تواند با ایجاد زمینه کاری مانع مهاجرت شود

۱۵. در صورتیکه زعفران مطابق استاندارد های بین المللی تهیه شود، نقش مؤثر در تولید ناخالص داخلی (GDP) ایفاء می کند

۱۶. زعفران باعث پرورش دامداری نیز می شود. چون از هر هکتار زمین زعفران ۴۰۰ کیلوگرام برگ آن بدست می آید

پیشنهادهات

منحیث محصل اقتصاد، برای اینکه کشت و تولید زعفران افزایش یابد و همچنان جمع آوری و نگهداری بهتر، بسته بندی با معیارهای بین المللی، خشک کردن، انتقال زعفران، بازاریابی درست و بالاخره صادرات به مارکیت های جهانی، لازم است در ابتدا وزارت

محترم زراعت دراین راستا تصامیم جدی ذیل را روی دست گیرد.

۱. از تخم های اصلاح شده زعفران در زمین هایی که تحت زرع زعفران است مورد استفاده قرار گیرد و از تخم های وارداتی غیر اصلاح شده جلوگیری صورت گیرد.

۲. آموزش افرادی که مشغول کشت زعفران اند یک امر مهم بوده که با تدویر کورسها، سیمینارها، ورکشاپ ها، کنفرانس ها و یا هم از طریق اطلاعات جمعی مانند رسانه های تصویری تلویزیون، رسانه های صوتی مانند رادیو و رسانه های چاپی مانند روزنامه ها، هفته نامه ها، ماه نامه ها، مجله ها و غیره سطح آگاهی دهاقین را بالا ببرد.

۳. زعفران افغانستان از لحاظ کیفیت و مرغوبیت بهترین زعفران در جهان شناخته شده است، به همین خاطر دولت در ایجاد استاندارد سازی برای زعفران تلاش های شبانه روزی به خرج دهد، البته این معیارسازی مطابق سازمان استاندارد سازی بین المللی یا (ISO) باشد تا از قیمت و بهای بالای زعفران کشور؛ استفاده اعظمی صورت گیرد.

۴. سرمایه گذاری هنگفت بالای کشت تولید زعفران صورت گیرد، زیرا زعفران می تواند با اشتغالزایی که دارد برای تعداد زیاد از نفوس بیکار کشور زمینه کار را فراهم کند و از فرار نیروی انسانی به خارج از

کشور جلوگیری نماید.

۵. وزارت زراعت و مالداري دهاقین را از راه مختلف برای کشت زعفران تشویق و ترغیب نماید تا از زرع خشخاش و کوکنار جلوگیری کنند، بدلیل اینکه عاید زعفران بیشتر از درآمد تریاک است.

۶. طبق تحقیقات که صورت گرفته، اقلیم بیشتر کشور برای کشت زعفران مناسب دانسته شده است. باید دولت برای زارعین وسایل مدرن و دستگاه های مطابق صنعت امروزی را فراهم نماید تا از این طریق بتواند زعفران با کیفیت اعلی تولید و صادر نماید.

۷. نشانه و یا علامت تجارتي برای زعفران افغانستان ایجاد گردد، تا در مارکیت های جهانی زعفران افغان ها به نام شان به فروش برسد و هویت افغان ها را در جهان به نمایش بگذارد.

۸. شرکت در نمایشگاه های بین المللی زعفران نیز حتمی است، زیرا از این طریق زعفران افغانستان را می توان به جهانیان به نمایش گذاشت.

۹. بازاریابی دقیق برای زعفران صورت گیرد، ازین طریق زعفران بصورت معیاری به بازارهای بین المللی عرضه شود. همین امر باعث می شود که از فروشات پراکنده و پرچون جلوگیری صورت گیرد.

۱۰. صادرات زعفران را از طریق تسهیلات تجارتي مانند از بین بردن تعرفه های گمرکی نیز می توان

افزایش داد. □

مآخذ

۱. ظاهریان، گل احمد. (۱۳۸۹) کشت زعفران. کابل: ریاست نشرات و تبلیغات زراعتی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري.
۲. کافی، محمد. (۱۳۸۱) زعفران؛ فناوری تولید و فراوری. مشهد مقدس: انتشارات دانشگاه فردوسی.
۳. کریمی، سیدحسن. (۱۳۹۲)، ۲ قوس، یکشنبه. زعفران نبات استراتژیک برای رشد افغانستان. روزنامه اقتدار ملی.
۴. یادگاری، محمد طاهر. (۱۳۹۰) معرفی زعفران. کابل: ریاست نشرات و تبلیغات زراعتی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري.

www.saffron.com

غلام حسن زاهدی

لیسانس اقتصاد پوهنتون کابل

حقوق مالکیت

معنوی بر اقتصاد کشور ها چه تأثیری دارد؟

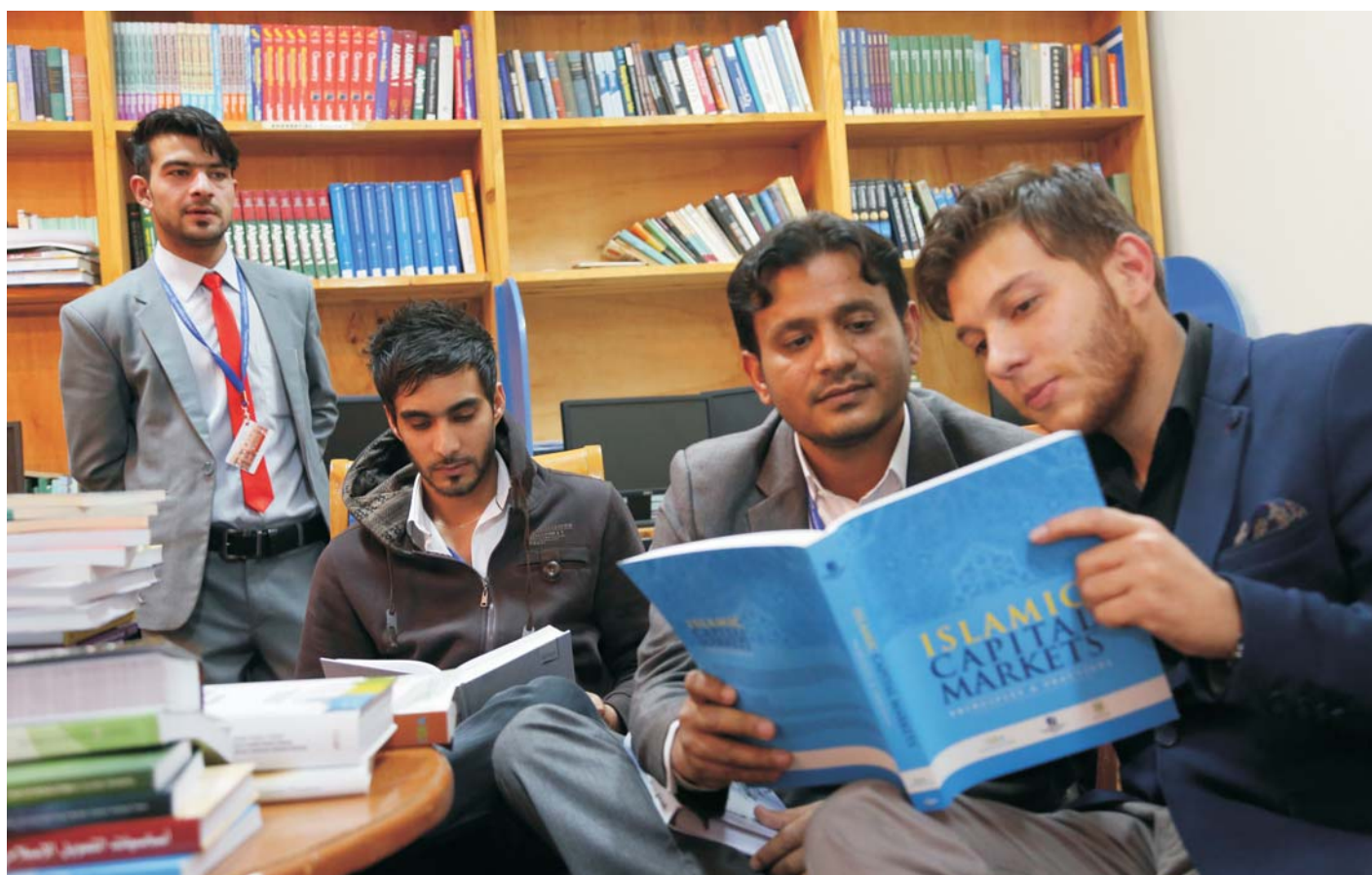
بخش آخر

۱- چگونگی تشویق نوآوری ها با حمایت از حقوق مالکیت معنوی

نظریه های رشد و توسعه اقتصادی مبحث استفاده از تکنالوژی در فرایند

تولیدات جدید و بهبود فرایند تولید محصولات تصدی های اقتصادی، تضمین کننده پایدار و ثبات چشم انداز رشد بلند مدت اقتصاد به شمار می رود. به بیان دقیق تر، استفاده از دانش و نو

کارآمد از نهاد های تولید خواهد بود که از این مجرا بر کیفیت رشد اقتصادی تأثیر می گذارد. به همین دلیل فراهم آوری بستر مناسب برای خلاقیت و نوآوری یکی از چالش های اساسی رشد و

تولید از عوامل تعیین کننده رشد بلند مدت اقتصادی محسوب میشود. گسترش تکنالوژی از طریق سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه، معرفی

آوری، تحولات سریع در تکنالوژی تولید را فراهم ساخته و از طریق بهبود فرایند تولید و یا ایجاد محصولات جدید زمینه ساز افزایش بهره وری و استفاده

توسعه اقتصادی است.

مهم ترین گام در فراهم کردن چنین بستر، حمایت از حقوق مالکیت معنوی است. سیستم مالکیت معنوی کارآمد به

ایجاد تعادل بین منافع نوآور و منافع عموم کمک می کند و محیطی را فراهم می نماید که در آن خلاقیت و نوآوری در جهت سود همگانی پیشرفت کند. حقوق مالکیت معنوی قوی تر، نوآوران را در برابر تجاوز و تقلید از تولیداتشان مورد حمایت قرار داده و بنابر این منفعت بیشتری را از سرمایه گذاری آنها در تحقیق، توسعه و تولید محصولات جدید فراهم می سازد.

۲- چگونگی افزایش سرمایه گذاری مستقیم خارجی از رهگذر حمایت حقوق مالکیت معنوی

خالیکاه ها در نظام های مالکیت معنوی در بین کشور های توسعه یافته و در حال توسعه به عنوان یکی از علل تفاوت در سطح جریان سرمایه گذاری های مستقیم خارجی و جریان بین المللی سرمایه های خصوصی به شمار می آید. بسیاری از کشور های در حال توسعه به دلیل ضعف در سیستم نظام مالکیت معنوی نمی توانند سرمایه گذاری های خارجی را در داخل کشور جلب و جذب کنند، در حالیکه کشور های توسعه یافته پس از جنگ جهانی دوم اساس رشد و توسعه خود را بر پایه حقوق مالکیت معنوی بنا نهاده اند و به همین دلیل سهم

بیشتری از سرمایه های خارجی را داشته اند.

بارفع محدودیت بر سرمایه گذاری خارجی از سوی تعداد زیاد کشور های در حال توسعه، در این کشور ها فرصت جدیدی برای تولید محصولات دارای حق ثبت اختراع در چارچوب قرارداد های سرمایه گذاری مشترک در حال ظهور است. با وجود این، تمایل صنایع در کشور های توسعه یافته برای ورود به این ترتیبات و در دسترس قرار دادن تکنالوژی خود به این امر بستگی دارد که نظام حقوق مالکیت معنوی کشور میزان تا چه میزان به آنها اطمینان می دهد که از حقوق معنوی مربوط به تکنالوژی آنها به طور مقتضی حمایت خواهد کرد و شرکای داخلی از محصولات آنها تقلید نمی کنند.

اگر سرمایه گذاری مستقیم خارجی به عنوان مجرای انتقال تکنالوژی در نظر گرفته شود، حمایت قوی تر از حقوق مالکیت معنوی باعث می شود که نوآوران و تصدی های کشور های توسعه یافته با کاهش منابع خود در داخل کشور محصولات شان را به کشور های در حال توسعه منتقل کنند و به معنای افزایش در سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشور های در حال

توسعه می باشد. در مقابل، اگر حمایت از حقوق مالکیت معنوی در کشور های در حال توسعه ضعیف باشد، محصولات تولیدی تصدی های چند ملیتی به راحتی جعل می شوند و نوآوران و تصدی های کشور های توسعه یافته انگیزه برای انتقال تکنالوژی نداشته و در نتیجه تولید را در کشور خود انجام می دهند. این وضع باعث میشود که از یک سو منابع کمتر در کشور های توسعه یافته در اختیار نوآوری و اختراع قرار گیرد و در نتیجه رشد اقتصادی را کاهش می دهد و از طرف دیگر، انتقال تکنالوژی به کشور های در حال توسعه از طریق سرمایه گذاری مستقیم خارجی کاهش می یابد.

۳- آیا حمایت بیشتر از حقوق مالکیت معنوی، انتقال تکنالوژی بین المللی را سرعت میبخشد؟

بخش بزرگ رشد اقتصاد یک کشور در گرو رشد و توسعه تکنالوژی آن است و انتقال تکنالوژی به معنای زنجیره ای منظم از فعالیت های هدف مند جهت بکار گیری مجموع عناصر تکنالوژی در مکانی به جز مکان اولیه است و ایجاد آن گام مهمی در مسیر صنعتی شدن و توسعه اقتصادی کشورهای کمتر توسعه

یافته و در حال توسعه که قادر به تولید تکنالوژی های پیشرفته نیستند، به شمار می رود.

انتقال تکنالوژی حالت خاص از دگرگونی تکنالوژیکی است که در سه مرحله اختراع، نوآوری و انتشار صورت میگیرد. در اقتصادهای مبتنی بر تکنالوژی پیشرفته همچنان که سرمایه گذاران از لحاظ زمان، هزینه و سرمایه منتفع می شوند در صورت حمایت مناسب از حقوق مالکیت معنوی آنان، کشور های میزبان این تکنالوژی نیز به منافع بسیار نایل خواهند شد.

انتقال تکنالوژی بین المللی به فرایند اشاره دارد که به وسیله آن یک تصدی در یک کشور دسترسی و امتیاز بکار گیری تکنالوژی مُدرن در کشور دیگر را بدست می آورد. برخی از انتقال ها بین دو کشور در معاملات داوطلبانه و توافق ها رخ می دهد. اما تعداد زیادی از این انتقال ها از طریق معاملات غیر بازاری و غیر رسمی رخ میدهند.

تأثیر حفاظت قوی تر از حقوق مالکیت معنوی بر انتقال تکنالوژی از لحاظ تیوری مبهم است و به شرایط محیطی کشور بستگی دارد. از یک سوء، حفاظت قویتر از حقوق مالکیت معنوی با اختصاص حق انحصاری به مخترعین و

افزایش قدرت بازاری دارندگان حقوق مالکیت معنوی بازدهی آنها را پائین و قیمت های محصولات آنها را بالا تر می برد و در نتیجه می تواند انتقال تکنالوژی را محدود کند، از سوی دیگر، تقویت حقوق مالکیت معنوی می تواند نقش مثبتی را در انتشار دانش ایفاء نماید، چرا که دسترسی به اطلاعات را در ثبت حق الاختراع برای سایر مخترعان بالقوه فراهم می کند.

۴- نقش حمایت حقوق مالکیت معنوی در تجارت بین المللی

امروز انتقال دانش و تکنالوژی از مسایل مهم برای کشور های در حال توسعه یافته میباشد. افزایش مشارکت در تجارت بین المللی و شرکای تجاری مناسب فرایند انتقال دانش و تکنالوژی را سرعت می بخشد، بنا برآن نادیده گرفتن مزایای تجارت بین المللی رشد و توسعه را با دشواری مواجه خواهد ساخت. تجارت بین المللی با افزایش مبادله کالاها و دانش می تواند هم در بازار های داخلی و هم در سطح جهانی منجر به بهبود و گسترش فناوری های نوآورانه در تصدی های تولیدی شود و آنها را وادارد که از دوباره کاری های صنعتی که نوآوری چندانی ندارد،

بکااهد.

حفاظت از حقوق مالکیت معنوی دو تأثیر مستقیم بر تجارت بین المللی دارد. از یک سو، با تقویت حفاظت از حقوق مالکیت معنوی به دلیل کاهش خطر جعل و دزدی ادبی تصدی های خارجی متمایل میشوند که کالاهای خود را بیشتر به کشورها صادر کنند و در نتیجه واردات کشورها افزایش می یابد. از سو، دیگر به دلیل کاهش توانایی تصدی های داخلی در جعل کردن، حفاظت قویتر از حقوق مالکیت معنوی قدرت بازاری تصدی خارجی را افزایش می دهد که ممکن است تصدی را به فعالیت با رفتار انحصاری و کاهش فروش ترغیب نماید. بنا بر این، تأثیر حفاظت از حقوق مالکیت معنوی بر تجارت به سطح توسعه یافتگی و توانایی جعل کننده گی کشور وارد کننده تکنالوژی بستگی دارد.

۵- آیا حمایت از حقوق مالکیت معنوی باعث افزایش رشد

اقتصادی کشورها می شود؟

از مهم ترین موضوعات اقتصادی سال های بعد از جنگ جهانی دوم به ویژه در کشور های در حال توسعه مسئله رشد اقتصادی می باشد. این سوال که چه عواملی نرخ رشد اقتصادی را تعیین می

کند، همواره مورد توجه اقتصاد دانان بوده است. در این رابطه به الگوهای زیادی به منظور بررسی عوامل تعیین کننده رشد اقتصادی یک کشور و دلایل تفاوت نرخ های رشد و درآمد سرانه کشور ها تدوین یافته است. در مباحث جدید بررسی نقش حقوق مالکیت معنوی در رشد اقتصادی کشور ها از اهمیت خاص برخوردار میباشد.

وضعیت مالکیت معنوی در کشور های در حال توسعه نیز به تدریج به صورت یک ابزار مهم و کلیدی برای رسیدن به رشد اقتصادی در آمده، به گونه که فهم پایه های اقتصادی ملکیت معنوی و ایجاد نظام مالکیت معنوی قوی و کارآمد امر ضروری و حیاتی شده است. توجه روزافزون به نظام مالکیت معنوی نیرومند و متداوم که بتواند در جلب سرمایه گذاری های داخلی و خارجی و برانگیختن خلاقیت ها و نوآوری ها مؤثر باشد از مسایل زیربنایی و عامل مهم و اساسی در امر توسعه پایدار به شمار میرود.

الگو های زیادی از الگو های رشد درون زا به عنوان مثال رومر (۱۹۹۰)، ریورا و باتیز (۱۹۹۱) گروسمن و هلپمن (۱۹۹۱) ، براین ایده بنیان نهاده شده که نوآوری، سود بدست آمده از تولید محصولات

جدید را افزایش می دهد. هر تولید جدید (نوآوری جدید) موجودی دانش انسانی و هزینه های ریزش نوآوری را شامل می شود. بنابر این، نرخ رشد اقتصادی مستقیماً با نرخ تولید محصولات جدید از قبیل ماشین آلات، کمپیوتر ها تغییر می کند، به این ترتیب رشد اقتصادی در صورت وجود سرمایه انسانی بزرگتر یا محیط اقتصادی مناسب برای انباشت سرمایه انسانی سریع تر افزایش خواهد یافت که در این صورت، حقوق مالکیت معنوی به وسیله بوجود آوردن یک محیط مناسب برای انباشت ذخیره انسانی به افزایش نوآوری و رشد اقتصادی مناسب برای انباشت سرمایه انسانی سریع تر افزایش خواهد یافت که در این صورت، حقوق مالکیت معنوی به وسیله بوجود آوردن یک محیط مناسب برای انباشت ذخیره انسانی به افزایش نوآوری و رشد اقتصادی منجر خواهد شد.

بنابر این، یک نظام مالکیت معنوی متعادل و کارآمد می تواند به کشور ها کمک کند تا توانایی مالکیت معنوی را به عنوان ابزار قدرتمند برای رشد اقتصادی بشناسند. سیستم مالکیت معنوی کارآمد به ایجاد تعادل بین منافع نوآور و منافع عموم کمک می کند و محیطی را

فراهم می نماید که در آن خلاقیت و نوآوری در جهت سود همگانی پیشرفت کند. نرخ رشد اقتصادی کشور های جهان به نرخ نوآوری و موجودی دانش جهان بستگی دارد و حفاظت از حقوق مالکیت معنوی می تواند با ترغیت آنها رشد اقتصاد جهانی را افزایش دهد. □

منبع اقتباس:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی،
پرتال جامع علوم انسانی، تهران، ۱۳۸۹.
ترتیب دهنده: مهرزاد حیدریان (نظارت کننده
امور مالی آمریت نظارت عمومی)

اطلاعیه د افغانستان بانک

هموطنان عزیز!

افغانی هویت ملی ماست، پس بیائید همه ما، در داد و ستد های اقتصادی از پذیرش اسعار خودداری نموده و از پول رایج و واحد پولی افغانستان استفاده کرده و به فرهنگ، هویت و تاریخ اقتصادی کشور خویش ارج بگذاریم.

د افغانستان بانک خبرتیا

ګرانو هېوادوالو!

افغانی زمونږ ملی هویت دی، نو راځئ چې مونږ ټول په خپلو اقتصادي راکړو او ورکړو کې د اسعارو له اخیستلو ډډه او د افغانستان له دودیزې او واحدې پیسې څخه کار واخلو او د خپل هېواد کلتور، هویت او اقتصادي تاریخ ته درناوی وکړو.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال نهم، شماره ۱۰۱، عقرب ۱۳۹۴

هموطنان گرامی! ترویج پول افغانی در معاملات اقتصادی مسئولیت ملی هر افغان است، پس بیایید دست به دست هم داده از پول ملی خود که نشانه از فرهنگ و هویت ملی ماست، استفاده نماییم.